

החמיצה

עתו שבועי

כל עניני החיים, לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים

..... יוצא לאור בכל ערב שבת.

מחיר החתימה:

באוסטריה-אונגריה:	
לשנה	6 כתרין
לחצי שנה	3
לרבע	1.50

באשכנז:

לשנה	7 כתרין
ביתר הארצות:	
לשנה 8 כתרין	— 8.50 פראנק.

האדרסה לבית המערכת ולאדמיניסטרציה:
„Hamicpe“
ul. Św. Sebastyana 32, Kraków.

מחיר מודעות או הזכרות לנפטרים
לפי גרל השמח.

ברכת מו"ט חצי הכתר. בראש גליון
שני כתרין.

גליון בודד 12 הדר.

מכתבים בלתי חפשים לא יתקבלו.
כ"י, שלא נרפס, לא יושב לבעליו.
המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא
רק שם מקומו החדש, כ"א גם שם
מקומו הקודם.

מחיר שנוי אדרסה חצי הכתר.

Kraków, 8 Juni 1905.

גליון כ"ג

הראשון, ה' סיון תרס"ה.

מעל כל ספק. ככה מתאר אחד החכמים את
הרושם, שעשה התרגום היוני של המקרא בעולם.
על איזה ספר אחר הרצו בני אדם חושבי
מחשבות משפט בזה!?

ככה יצר רוח ישראל בעת חפשו הלאמי רמות
ונשנכות, בניו בראו אז אידיאלים שמימיים המזוהרים
כמאורי אור לנגד עיני האנושות והיא תחתור עתה
בכל מאמצי כחה להשיגם. וכנשר גדול הכנפים,
אביר הנוצה התנשא ישראל למרום, למעלה מעל
כל העמים בני דורו ויכרא לו עולם מוכרי נשנב
ונעלה. ופתאום נצוד הנשר ויושם בכלוב והוא
שואף אל השמש, אל תבלת השמים, אל מרחבי-ה,
מנסה להגביה את עצמו טפה מעל קרקע הכלוב
ונתקל בהתקרה ומוחץ את ראשו ונופל באין אונים
ארצה, ותחת לשאוף את חום השמש בכל נשמתו
ולטבול בלו באורו, מוכרח הוא להסתפק בקרני
אור בודדים החודרים אליו מבעד לסדקים.

ישראל הגלה מארצו „ורוח הקדש“ נפתלך
ממנו, פנה זיוו, פנה הוד כשרוננו, גז רוחו היוצר
נשנכות ממנו. בחשבת גלותו הסתפק רק לשמור
את אשר רכש לו מכבר, עמל בכל כחו ולמעלה
מכחו, להגן על קניינו, על האוצרות, שנשארו בידו
מימי אשור. ומה רבתה עמלו ומה חוקה עליו
עבודת ההגנה. כי חשך שרר סביבותיו, חשך עב
ונורא והשורדים מה רבו! לכן חוקה עליו העבודה
לשמור על רכושו: תורתו, דתו ומוסרו. בגויות בניו
בנה עליהם חומה סביב, ובנהרי נחלי דם סך
עליהם. והעבודה הזאת שללה ממנו את כל כחותיו
ולא עצר עוד כח לברא חדשות כמו אז בימי חפשו.

„פסקה והמתו“ וירחין בנקיון כפיו ויקבל את שני
לוחות הכרית ממהצב של סנפירין. כמעט רגע,
אשר שאף את רוח התפש, התעורר הגניוס שלו
ויורד משמים ארצה את גלת הכתרת של השלמות
המוסרית את „עשרת הדברות“.

זה היה רק כעין „פתיחה“ לעבודתו.
ורוח ישראל הלך הלך וגדל, הלך והתפתח
ותחת שמי התבלת של ארצו השתגשג ויעש פרי
הלולים, אשר העירו השתוממות והתפעלות אין
קצה בלב כל רואיהם. ויבאו עמים רבים ויקחום
וישימו אותם כבתי נזויהם ויהיו להם לנור תפארה.
ספר הספרים, הספר הקדוש של האנושות הנאורה,
שרוחו הגאוני של ישראל יצרו בשבתו על אדמתו,
התנ"ך, זה האוצר הגדול המלא דעות רמות,
מוסר נשנב, ואידיאלים קדושים, היה לעמוד התוך,
שכל בניו הציביליזציה של העולם הנאור נשען עליו.

מה חזק היה הרושם שעשה ספר התנ"ך
על העם הנאור של עת העתיקה! „כל מה שהיו
קוראים בו, היה בעיניהם בעולם מלא רוים או
כתמצית של חכמה עמוקה. על ידי העשר
הבלתי-נפסק של תכנו, על ידי רב-הצדדים וחליפות-
הגונים שלו היה נראה בעיניהם כקוסמוס ספרותי,
כבריאה שניה, תאמים עם בריאת עולם. הדעה,
כי הספר הזה והתבל כלו יחדו התלכדו וערכם
אחד, היתה נפרצה בין אלו שכאו לידי נגיעה עם
התנ"ך. איך שיכולה היתה השקפתם על הספר
להיות שונות, אבל כי הוא בריאה שוה אל התבל
וממקור אחד מוצא שניהם, זה היה נעלה אצלם

מתן תורה.

„והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ד' כאש“.
זה הוא האור הראשון, אשר הופיע לבני אדם יושבי
חשך וצלמות. והאור ההוא החל להחריד, להגים
את כחות החשך והאפלה, שהיו שוררים על פני
כל הארץ, לזכך, לטהר את אויר העולם מרוחות
הטמאה והחלאה. מלפני נגה קרניו החלו להמס
כדנג יסודי האלילות והשקר תחתם. והיום ההוא,
אשר בו נפתחו השמים ובני אדם ראו מראות
אלקים, הוא הנבול בין חשך לאור, בו ביום כלו
שנות „אלפים תהו“ מסיני וזה אור חדש על
העולם, עליו הופיע אל אלקי ישראל, אל האמת, בפעם
הראשונה שמעה התבל מעודה קול תורה ומוסר,
„עשרת הדברות“ זה יסוד המוסר האנושי, הרקלוג,
זה המקור הקדוש של שלום עולמי.
והצנור אשר השפיע על העולם את האור
מאוצר האמת הוא ישראל הוא פתח לפני העולם
את מקור החיים, בעת אשר אך זה עתה זקף את
קומתו, אשר היתה כפופה תחת עול השעבוד, בעת
אשר כמעט לא הספיק עוד לנער כליל מעל רגליו
את אבק ארץ גלותו, בעת אשר זה עתה מצאה
ידו להשתחרר מן העבדות ולצאת מכור הברזל
מארץ מצרים, אשר ראה שם את מעשי יושביה,
ואת תועבותיהם, את עבודת גלוליהם, את נבלותם
בימי אידיהם וחניהם ואת מעשה תבליתם בעבודת
הבהמות, את הכעור בכל תקף חלאתו ואשר גם
הוא בעצמו היה שקוע שם „במ"ט שערי טומאה“.
וכיון שנשם את האויר הטהור של המדבר, מיד

ביום הבכורים.

(ספור מימי שלמה המלך).

כלה גם קציר החטים, העמרים נקבצו הגרנה,
העניים והאלמנות לקטו את פאות השדה ואת השבלים
והעמרים העוברים להם. חג הבכורים קרוב לבא ואיש
ישראל מתבוננים לדרך, לעלות ירושלמה, להראות את
פני ה' ולהביא שמה מראשית פרו ארמתם ועולה
ומנחה, איש בכרכת ה', אשר נתן לו. גם בבית חנני
בן תחן, ממטה אפרים, עמלו העבדים זה שני ימים,
להכין לדרך אילים וכבשים לקרבנות וסלת למנחה
ויין לנסך ומנאים מקולעים ומקושמים בשרשרות זהב
ובשושנים לבכורים, כי עשיר האיש, ממשפחת נשיא
אפרים ולפנים היה נושא משרה נכבדה בבית המלך
שלמה. והכהנים בבית ה' ישמחו לקראתו, כי ידו
פתוחה ולבו לב נדיב ומדי עלותו אל הר ה' ירכה
לזכות זכחי שלמים וישמח את לבות הכהנים והלויים
והגרים המסתופפים שם במתנות רבות.

ויהו ביום השלישי לחרש השלישי והגמלים
והאתונות עמרו הבן חבושים לפני בית חנני וכל זכר
בביתו חבו לבא, כי הלך לצוות את עבדיו שומרי
הגרנות, הברמים ועררי הצאן. הנערים אחזו עשרה
מנאים עדויים בכסף וזכה ובשושנים כידיהם ובתוכם
מכל פרי האדמה, ברכת ה' להפאר.

יספר הכנור אשר המשיה.

עת אחזו בציון שכט ממשלה.

עוד יבא מועד, עזו יבטיח.

והנימים ירעישו פמליא של מעלה.

תקות עדינות יננו המיתרים.

מהתרגשות — אציקות הבריאה תנוע.

אראלי קדש יקיצו במרום.

יכסא כבוד גרשט נעים יזוע.

גם המשורר ממשכבו יקום, יתעורר

ויחזה ציון עירו שאיה, שממה.

אנחה מרה יאנה המשורר —

אנחה ישמיע גם הכנור שמה.

כאשציסקא, ברוך גרים.

פיריטון.

כנור דוד.

(ליום ב' של שבועות, יום „הילולא דרוד מלכא משיחא“).
דומם בקברו המשורר ינות.
ובנורה, הנה! נאלם דומיה.
בנימיו הדקים לא ישב הרות.
רוח צפון מלא עז ופואויה.
אך לעתים ונפשו הפהורה.
מתנדשת ברעיונות ומחשבות.
הוא מרגיש אך ערן ואורה.
להש קדש ילחשו שמי ערבות.
וחולם הגהו חלומות רבים.
החלומות הקדושים מרחפים באויר,
ובנגעם במיתרי הכנור הדקים.
נגון רוף ישמע, רוים יעבור.

המלחמה. מכה גדולה הוכה צי רוסיה במעבר קורעא, אכדה את שארית תקותה על הים, כל ספינותיה נמכעו ויתרן נפלו ביד אויב. שני הארמירלים ראזרענסווענסקי ונעבאגאטעווי הלכו בשבי לפני צר, האדמיראל השלישי פעלקערזאם נהרג, האדמיראל הרכיעי ענקיסט נמלט עם שלש אניות שבורות למאנילא, אשר על איי פיליפ, נחלת אמריקה ומשם לא תוכלנה לציאת עד כלות המלחמה. מכל חמשים ושלוש האניות אשר באו לפני ימים אחדים למעבר קורעא, ללכת משם לוולאדיוואסטאק, הגיעו שמה עתה רק שנים. כל שליטי רוסיה מודים, כי אבד לרוסיה כל כחה בים, כל בכורה בתור ממלכה, שיש לה איוו דעה כאוקיאנוס הגדול, כלם מודים, שבכל המלחמות בים וביבשה עמד הנצחון ליד האויב וחיל רוסיה רק הוכה מכות גדולות, כלם מודים, שאבדה רוסיה בשנה האחרונה לא רק מאה ספינות כים עם מנהיגיהן ומצביאיהן, כי אם גם מאות אלפי איש גבור חיל, וכששת אלפי מיליוני כתר והקשה ככלם: את העוז ורוח הגבורה אבד כל חיל רוסיה ואינו מוכשר עוד כשום אופן לעמד נגד חיל יפן, עליו הנצחון ומחרף נפשו למות כשביל ארץ מולדתו, כעוד שחיל רוסיה אינו אוהב כלל את ארץ מולדתו, שראה בה רק עמל ותלאה, רשע ועושק. ובכל זאת הקשו שליטי רוסיה את לבם והם נכונים להמשיך את המלחמה. אנשים כאלה הרגילים בהוללות וכתענגים ואינם רגילים להעמיק במחשבה ולשים לב לדרכיהם, יודעים רק אחת, כי כל עוד המלחמה נמשכת יוכלו לכסות את חרפת מפלתם כתקוה כוזבה, כי עור ינכרו, ואם תתם המלחמה, אז תגלה חרפתם לעיני כל. ובהגיון הכוזב הזה החליטו להמשיך את המלחמה, ככדי לכסות את החרפה עוד איזה זמן, ולדעתם זה כפו את הצאר לקבלה ויאמו עליו, כי ימרדו בו אם יסרב. הצאר, היורע בנפשו, כי רק הוא לכדו חיב כאחריות של תוצאות המלחמה לפני כל העולם ולפני ההיסטוריא, בקש להטות אוניו לדברי שלום, אבל נסכיבו הגדולים, שאינם חיבים כאחריות ההוצאות, הקשו את לבו. רוזוועלש נשיא אמריקה, ממשלת צרפת וממשלת אנגליא חפצו להשהיל בשביל השלום ולעשות קץ לרצח הכביר, אחרי שברור הוא, שאין להוחיל עוד לשום נצחון, והמשכת המלחמה היא רצח ודאי של מאות אלפי נקיים על לא דבר — אך הצאר באחת בעצת דוריו, כי אין עתה מקום לשלום. כל העמים יושכי רוסיה וכל העתונים הרוסיים, אף החשוכים שבהם, דורשים עתה, למחר להקהיל את כחירי העם ולשאול את פיהם, אם יקבלו עליהם את אחריות השלום של קלון. אך לשוא! הריאקציא נצחה עתה נצחון גמור. גם למניסטריום אין רעה כלל. הנסיכים הגדולים קלי הדעת מושלים עתה

בראש המורדים וכה הלכו עמו ברחובות וישירו שירי מרד. במקומות אחרים סקלו את אנשי הצבא באבנים ופקיד הצבא לא יכול למחות בירם, כי חילו לא נאמנו אתו; המשמעת פסקה. בכל המדינות הכלמיות אנרחיה גמורה, כל דאלם גבר. — כרפואה לכל המכות האלה מצא הצאר לנחוץ להקשות עוד יותר את עלו על העם ולשום למושל בכל הארץ את העריץ האכזר מרעפוב, הנגראל - גוברנר מפטרבורג. מרעפוב נעשה לעוזר המניסטר לעניני הפנים ולממונה על כל הפוליציא והושנדרמריא ברוסיה. עתה יאנחו יושכי רוסיה, כמו כימי פלעהווע. הריאקציא הרימה ראש. וזה יועיל עוד יותר להגכרת רוח המרידה. אחרי שכל בח השלטון ברוסיה נמצא ביד הפוליציא הנה מרעפוב מהיום השליט ככל מלכות רוסיה וכל שאר המניסטרים כקליפת השום לפניו. על כן קקשו המניסטר לעניני הפנים בולגיין ומשנה המלך אלעכסע-יעוו, נציב אויב המזרחית להתפטר. הצאר לא נתנם ללכת.

צרפת במאראקא. תאות הככוש של צרפת הופרה בלה, קיסר אשכנז התיצב לשמן לה ויוכל לה. הישלמן המושל הודיע את הממלכות ואת צרפת, כי לא ישמע עצות ממשלת צרפת ולא יעשה פקודותיה. רק מה שהסכמה כל הממלכות יחדו יעשה. בזה נצלה מאראקא. דלקסה, המניסטר לעניני החוץ בצרפת, עזב עתה את משמרתו, כי גרם נזק לעמו כהצותו את אשכנז.

אנגליא באויב התיכונה. אנגליא הוא השלישי המרויח ממלחמת שני העמים באויב המזרחית. בחלישה כח רוסיה השתמשה ממשלת אנגליא, לכרות ברית עם סיכט ולהעמידה תחת שלטונה והשפעתה ועתה כרתה ברית גם עם ממשלת אפגהאניסטאן, שעל פיה תתנהג הפוליטיקה החיצונה של הממלכה המחמדית הזאת תחת השגחת אנגליא והשפעתה. הארץ הזאת עומדת איפא תחת חסותה, אך בענינים הפנימיים לא התערב. אם תשלח רוסיה את ידיה באפגהאניסטאן תצילנה אנגליא.

קונסטיטוציא בחינא. גם חינא רוצה להעכיר את רוסיה כמדדים תרבותיים. הנועה התעוררה בחינא בין גדולי המלכות, לערוך קונסטיטוציא, לאסוף בחירי העם, שישתתפו בהנהגת הממלכה וביצירת החקים. הדבר יתפתח לאט לאט, אבל יצא אל הפעל, מכילי אשר דרש העם וזאת מן הממשלה, בעוד שברוסיה דורש העם זה מאות בשנים ואין הממשלה רוצה לשהף את כחירי העם בשלטון אשר כידה, ולולא המפלות האיומות במלחמה לא היתה עוד תקוה לעם, שהקלא בקשתה.

רק כמו ברק כי יברק בליל אפל ויאיר את החשך רנע, ככה התגלה גם בליל גלותו רוח ישראל, כאשר הונה לו מעט, ויברק רנע — ויעלם. אבל לברא ערכים נצחיים קימים לא עלתה בידו, כי „שכינתא בגלותא“, נשמת, ישראל כלואה בכלא. ומי יודע כמה אוצרות הלכו לטמיון ומה אבד לתבל ע"י העדר חפש לאמי וחסרון התפתחות הפשיית לישראל בשנות אלפים. גם כמאה התשע עשרה, כאשר נפלו חומות בלאו בארצות המערב התגלה רוח ישראל ויעמד מכניו בין השורה הראשונה של גאוני האנושות, בוראי הקולטורא האירופאית. אבל הנצוצות הללו הפזורים פה ושם אינם מתקבצים לאור אחד, אינם מתאחדים לברא תרבות עברית מקורית, רק את אוצרותיהם של הלאמים הגדולים מעשיר ישראל בכשרונות בניו, כי על כן בגולה הוא „ומה שקנה עבד קנה רבו“.

אבל התפתחות אמתית של ישראל, שיפעל גדולות ונצורות, תלויה בעמידתו ברשות עצמו, על ארצו ההיסטורית תחת שמי ארץ ישראל ואז „והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל הר ד', אל בית אלקי יעקב, ויורנו מדרכיו ונלכה בארחותיו, ומציון תצא תורה ודבר ד' מירושלים“.

או אז, כאשר יתנוסס הדגל הכחול-הלבן על חומת ציון.

ראדויטיץ עזיאל לביש קארנבליט.

ענינים מדיניים.

אונגריא. כבר בקש הקיסר לחדול מהועץ עם גדולי אונגריא ולשום עליהם איש צבא לראש הממשלה, את הנגראל פעיערווארי ולמשול עליהם כחוק-יד, ככה הצבא. אך פעיערווארי לא מצא לו חברים למשרות יתר המניסטרים, ואין עצה.

המרירה ברוסיה. המרידה אמנם אינה כללית, אבל הכל מרגישים, כי מכונת הנהגת המדינה אינה כראוי ואינה מכוננת למזגתה. על כן פה ושם יתקומם העם. כל העשוקים והרצוצים מתעוררים יחד מכלי שהיתה קנוניא כניהם ומכלי שהדע מפלגה מרעותה. בקצת ערים פרצה שכינתה כללית. במדינות אשר על שפת הים הבלטי קמים האכרים על בעלי האחוזות להתריב חצרותיהם ובתיהם. גם בכמות נוצריות ישלחו יד ויגזלו את רכושן. בסמילטען פרצו המתקוממים אל הכמה בשעת התפלה ויאסרו את הכהן כעבדותם אצל המזבח ואח"כ נתנו בירו דגל אדום ויעמידוהו

מראשית אחרית, כי בנין הכמות לכה שכמ ומשפתה יחליש את ישראל וימסרם ביד אויב עד כלותם מעל האדמה הטובה. כל הגוים שכני ישראל, כשמעם, כי זקן המלך שלמה בלא עת והוא רפה-כח ושמן ופגע רע קמו עליו מכל עברים, וימהרו ויעשו כערמה, למען יפרקו מעליהם עול מלך ישראל. ויפתו את שבטי ישראל השוכנים על גבולם, לפשוע כמקדש אשר כירושלם ולהפרד מבית ישראל ולבנות כמות לשבט שכמ לבדו, כי למה ימשול שכמ אחד על רעהו. המואכים פתו את בני ראובן, לכנות במה בדיבון וגם המה, המואכים יזכוו שם לאלקי ישראל ופעמים יזכוו הראובנים לכמוש בקיר חרשה. העמונים פתו את בני גד לכנות במה בהר הגלעד ולהתחכר אליהם להיות לעם אחד. הארמים פתו כן את בני דן ואת חצי שבט מנשה בבשן והצדונים פתו את בני זבלון ואת בני אשר ויכלו להם בחלקת לשונם. ואחיה השלוני יושכ ממול חרבות משכן שילה ונושא קינה על בית ישראל, כי נקרע לגזרים ומנכא, כי ימים יבאו ובית ה' אשר כירושלם יהיה במשכן שילה על פשע בני ישראל ועל אולתם, ללכת אחרי זרים ולהפרד איש מעל אחיו. ויתאבל, כי כו בחר אלקים, למשוך את ירבעם למלך ולהחל כפרור השכטים, אף שהוא לא חפץ רק לקחת את המלוכה מיד בני דוד ולא להפריד בין אחים.

ככל אחיהם. עתה אמור לעבדינו ויפתחו את הגמלים ואת החמורים ומחר נעלה בית-אל, שם יבנו בני יוסף מזבח לה', כי שם נגלה לישראל אבינו.

כרכיעי לחרש השלישי נראו על כל המסלות כהר אפרים אורחות המון חונג עולה בית-אל, הולך ומזמר ומנגנים בכנורות ובנבלים ובמצלתים הולכים לפניהם. וחיל המלך הלך להכניע את הדר האדומי, אשר שכ ממצרים וירם יד במלך ויאמר לשבת על כסא אביו בהר שעיר. עד כן לא יכול שלמה להפריע את בני אפרים מלבנות את המזבח בבית אל.

וכמעשה בני יוסף עשו גם בני דן ברן וכני גד כגלעד ובני נפתלי כהר תבור ובני אשר כהר הברמל. ויבנו את הכמות, אשר הרם שלמה, כחנכו את הבית, אשר בנה בהר המוריה. אחיה השילוני התמרמר על פשע בני ישראל ועל הפרדם שכמ שכמ לבדו, כמו כימי השופטים וינבא עתידות לא טובות לישראל מהבדלם איש מאחיו. כי רק בזרע שלמה מאם ה' ממלוך על כל ישראל, אך לא כהר ציון אשר אהב וכו בחר לשכן שמו שם. אך איש לא שפע בקולה כי כן אהבו בני ישראל מעולם, להפרד איש מאחיו ולבלתי תת לאיש מאחיהם המורם מכל העם לנהלם, כי-אם כעצת זרים ילכו ובקולם ישמעון, וחלקת לשון נכרים, החושבים עליהם רעה בלבם, יקרה כעיניהם מעררת נביא באחיה השלוני, אשר הגיד

„מה זה אחרו פעמי אבינו?״ שאל יהוא בכור חנני, ״רוץ נא, נדב, השדה וראה, מה הוא עושה שם, אולי אסון קרהו״. נדב אחי יהוא רץ השדה וישכ אחרי שעה, ויגיד לאחיו, כי מלאך בא להגיד לאכיהם, כי גמרו כל בני אפרים ומנשה, לבלתי עלות עוד ירושלמה. מיום אשר נחלו בני ישראל את ארץ כנען היה בית ה' בהר אפרים, כשילה. הפלשתים החריכו את שילה כימי עלי, אך בעבור זה לא סר עוד ה' מבית אבינו. את יוסף אבינו שם ה' לבכור בבית ישראל וינחילוהו פי שנים כארצנו, לכן לו גם משפט הכהונה והמלוכה. המלך שלמה זקן וה' קצף עליו ביד אחיה נכיאנו היושב כשילה, כי נשיו הטו לבכו מאחרי מצות ה' וימלך כמתר את ירבעם כן נכמ מכני שכמנו למלך על ישראל. רחבעם בכור שלמה, אשר ימלוך תחתיו, איננו הולך בדרך אבותיו, כי אמו עמונית. הוא איש רע מעללים והולך בדרך אבות אמו מלכי בני-עמון, להציק לעבדיו באכזריות ולרדות בהם בפרך וכן יעשה לכל עכריו בני ישראל כמלכו תחת אביו. אחיה השילוני דבר לירבעם על פי ה', כי עשרה שבטים יקרעו מבית רוד. אין לנו חלק בדוד וכבית יהודה. ככל ימי השופטים נכדל שכמ יהודה מבית ישראל ולא נלחמו מלחמות ה' כאויבינו, יבדלו נא גם עתה ונאנחנו בני אפרים נמשול כישראל, כי כן גלה אלקים ליוסף אבינו בחלום, כי בניו ימשלו

ברוסיא ממשלת זדון ואולת ואין מציל מידם. הם שוענים, כי אכרת הצי אינו כלום, כי רוסיא לא היתה בלל ממלכה אדירה בים, בל המכות ביבשה כאין, כי עוד לא הגיעו היפנים לרוסיא עצמת, נמשוך נא אותם עד סיביר המערבית ואז נכס. באמת היפנים אינם רוצים לכבוש כלל את אדמת רוסיא, רק את אויז המזרחית ואז ינוחו. אם עוד אפשר למוחס המשומטם של הנסיכים הגדולים לחשוב מחשבה, יש לשער, כי הם מתארים להם את אחרית המלחמה כך: היפנים יכבשו את וולאדיוואסטאק, את כל גלילות מאנדשור, את האי סאחאלין ואת קאמטשאטקא וחיל רוסיא ישא- מחוץ לגבול מאנדשוריא, היפנים לא יעברו את גבול סיביר, כי אין להם חפץ בו, המלחמה תהם בפועל, אבל שליטי רוסיא ימענו לעולם, כי עוד לא נגמרה המלחמה, כי רוסיא תאסוף חיל חדש גדול, הבנה ספינות חדשות וברכות הימים השוב לכבוש את הארצות שאבדה וכוה ימעו את העם ויבסו קלונם. אלה הן כפי הנראה מזמות דורשי המלחמה ברוסיא. אבל בשם שלא התקיימה עד כה אף אחת מכל מחשבות „הגבורים“ האלה, היושבים בפטרבורג ושולחים את העם לברו למלחמה, כן לא תקום עצתם זו.

על המצפה.

ביננו לבין עצמנו.

ביום מתן תורתנו נקרא בעשרת הדברות את הדבור השמיני „לא תגנב“. הלאו הזה נחשב בין המצוות השכליות. השכל נותן, כי במדינה מסודרת, שחוק שלי ושלך נשמר בה בדיוק, אין לגנוב קנין אחרים, כי כאשר נפרץ את הנרר יגנבו אחרים גם קנינינו וסררי המדינה יחרסו. יש מרגנים אחרי מעמי המצוות ואומרים, שאין לקים המצוה בשביל הטעם המובן, אלא כשביל הגזרה, שגזרה התורה. ה„נפקא מינה“ היא גדולה. אם נודה בטעם המצוה, אז נבין, שכאשר ישבו ישראל בארצות זרות ומשאנו ומתננו הוא עם עמים אחרים בעלי דתות אחרות וחוק המדינה מגין עלינו כמו על אחרים, אז אין ספק, שמצוה לא תעשה ב„לא תגנב“ שייבה גם בנבר, כי טעם המצוה שייך גם ביחס בין יהודי לנכרי, גם אם לא נבוא לכלל הנדול „דינא דמלכותא דינא“. אבל אם לא נודה בטעמי המצוה, יוכל אף יהודי ירא שמים להורות היתר לעצמו, כי גול נכרי מותר, בי חקי התורה רק לישראל נתנו ולא לנברים. ותוצאות הדבר הן: חלול השם, חרפה וקלון לכל ישראל, הערבים זב"ז וגם הנכרי יורה התר לעצמו בנגבה ואונאה בנוגע ליהודים.

נמצא שאין היהודי כמזח בהוננו וגם בחייו. לא פה המקום להתפלפל על אדות טעמי המצוות ועל אדות „טעות גוי“. דבר אחר ברור ומבורר אליבא דבולא עלמא, כי דינא דמלכותא דינא וביחוד כמלכות שצדק וישר ישלטו בה וחקי הארץ מנינים גם על הון היהודים וחייהם ושלומם. יהודי תורני ובעל נמוס מבין זאת מעצמו ולא יונה שום נכרי אף בשוה פרושה. אך על זאת יתר לבנו, כי רוב המוננו אינו יודע את זאת. עם הארץ, שאינו יודע פסוק כצורתו ואינו יכול לברך „המוציא“ על ס"ת, יודע בעל פה את פרטי ה„דין“ המוטעה והמטעה „טעות גוי מותר“. כמה צרות ותלאות סבלנו ונסכול עוד בגלל הורת עמי-הארץ זו! כמה בכשנו פנינו בקרקע! כמה קלון וקלסה ימיטו עלינו הבורים בבתי הדין ובעתוני האנטיסמיטים ובישיבות הפרלמנט בחמסנותם במשאם ובמתנם עם גויי הארץ! הנה מעשה שהיה, אחד מבמה רבבות מעשים כאלה בכל יום, בכל שוק ושוק: בעירה פלוגית יושבות שתי אחיות בשוק ומכורות מיני ארג לאכרים. „קונה“ אחד קנה וישלם ושטר כסף אחד נשמט מכיסו ויפול וה„קונה“ לא ידע. התגרנית היהודית, אשה צנועה וכשרה, שתהרג על מצות הפאה הנכרית וכדומה, הרימה את המציאה הכשרה, ש„הזמין לה הש"י“ ותודה לו חסדו בצקון לחש. ואחותה היושבת בצדה ראתה ותקנא בה ותאמר „יחדו“ ושתיהן ראו בנפול הכסף מכיס הקונה. והזובה המצליחה לא אבתה לתת לה חלק, אף שאימה עליה כי תלשין. האחות הטובה הקימה דבריה ושתיהן יושבות בבית האסורים ועולליהן שואלים לחם ואין פורש להם. פה מקום לרבנינו מאורי הגולה להתגדר בו. תחת לדרוש בשבת שובה בפלפולי דאורייתא, שאינם מעלים ואינם מורידים, בענינים, שאינם נוהגים כזמה"ז, ישימו נא אל לבם, להורות את העם, כי מעות בידם בענין טעות גוי. יסבירו להם את טעם המצוה ואם אינם מודים בטעמי מצוה, ישננו להם את הכלל התלמודי דינא דמלכותא דינא, שאינו גרוע בשם אופן מיתר דיני הגמרא וספרי המוסר. יתארו להם את חלול השם הגדול ואת הסכנה לכל ישראל בטעשיהם. בזה יעשו מעשה גדול ויפה ויזכו את הרבים הרבה יותר מאשר בגזרותיהם נגד הציונים ובכלל היפה הלעיטהו לרשע וימות בענין חלול השבת של הסטורנטיים.

מרפש הקהלות.

גם ווישניאוומשיק עיר ואם בישראל, גם בה שבק הרב חיים לכל חן ובמובן הניח בן — שאינו ממלא מקומו, בי לא הלך לבו אחרי למוד התורה. הוא דמה, כי אביו לעולם יחיה ולא יבא כלל לידי ירושת הרבנות ויהי למלוח ברבית וכל בני העיר

מונחים ככיסו. אבל סוף סוף הלך הרב כדרך כל הארץ ויורש העצר ראה עצמו? פתאם לפני פרובלמה חדשה: לך רש את הרבנות והוא אינו מוכן, לא למד ומתוך שלא למד אין בידו הורמנא והעיר ואם בישראל יודעת, כי בלי הורמנא אין לשבת על כסא הרבנות אף בתורת ירושה. והנה באו אנשים חכמים ונבונים מאלה המונחים בכיסו ויאמרו: תורה — זה דבר קטן, גמרא מפורשת היא: „דבר קטן הויות דאביו ורבא“, העקר הוא הירושה ועל ירושתו אין לערער וכי תימא מי יורה? הרי נוכל לעשות כמו שעושים כל ישראל: ימנו מו"ק, שיורה בשמו והרב יעזב עסקיו וישב ללמוד ובמוחים הם, שלא יעברו שתי שנים וישיג הורמנא. אבל בעיר ואם בישראל כזו ישנם גם מפשים, המה מפקקים בכל התקוה הטובה, שאפשר להשיג הורמנא בשתי שנים. גם לא יסכימו לשלם שכר בפול: לרכ, שאינו מורה הלכה ולמורה הלכה, שאינו רב. ויאמרו למנות רב, שידע גם להורות הלכה. והפקחים והמפשים עושים מלחמות גדולות. כל העיר הומיה, פרנסות נקפחו, שלום בית נשבת, התפלה התבטלה, קריאת התורה נפסקה, בן קם באביו, אשה בבעלה — מלחמה! היודעים הם היפנים איך להלחם? יבאו נא ווישניאוומשיקה ויראו איך ילחמו! ויורש העצר דופק על בטנו: שישו בני מעי, בשלי כל המלחמה הזאת! מה יקר אני! מה גדול ערכי! וקול המלחמה נשמעה למרחוק, ויקבצו גדולי רבני גליציא העירה, לעשות שלום. ויבא הגאון מאור הגולה מו"ה שלום מרדכי שוואדראן האב"ד מברעזאן והגאון מו"ה שלום הכהן האב"ד מפארהייץ והגאון מו"ה פישל מילך האב"ד מזלאמניק וישבו ימים אחדים ויתאמצו בכל כחם לעשות שדום. אך עיר ואם בישראל לא התן לזרים, להתערב בעניניה הפנימיים. כל מלכי מזרח ומערב רוצים לעשות שלום בין רוסיא ויפן והצאר מסרב לקבל התערבות זרים וגבורי וו. יתנו לגדולי הרבנים להתערב בעניניהם? ח"ו! הרבנים התאכסנו בבית המלון של ר' יעקב לאנדמאן. פעם ישבו שלשה הרבנים וטובי הקהלה בלילה וידונו על דבר השלום והנה זה בא איזה איתמר נאלדהירש, חתן בעה"ב וקנאת ה' צבאות בערה בו ויכבה את הנר ויקרא אל הרבנים בעזות מצח: לכו לדרככם! הרבנים נבהלו ויפחדו מפני אנרוף רשע. הרבנים יצאו בכבושה ובלמה והיורש השמח שוחק: נצחתי את גדולי הגאונים ולמה לי הורמנא...

אגודת הקהלות באוסטריא.

לא רבים ידוע, שישנה באוסטריא אגודת הקהלות ואיך ידעו זאת, אם אין האגודה מראה כל אות חיים, אם לא הראתה עד כה כל מעשה בפועל, למען ידעו כל היהודים בממלכה הזאת, כי כלם אגדה

ויהי בחג השבועות ורכים מבני אפרים ומנשה חוגנים חגם בבית-אל וזובחים זבחים לה' בבמה החדשה. אחרי הקרבת העולה והמנחה ושתי הלחם ואחרי אשר הגיש כל איש מפרי אדמתו ויקרא ארמי אובר אבי וכו' זמרו המשוררים משירי בני קרח והימן וילכו לביתם ששמים וטובי לב. אחרי האכל התאספו בלם בברם ידעיה בן צור, איש עשיר ונשיא פנים בבית-אל ונישה אחרי ירבעם בן נכמ. במשתה היין דברו על אדות נפלאות ה' בהר סיני, בהשמיעו את עשרת הדברים בעצם היום הזה. אחרי כן נועצו על דבר מלוכת ירבעם וכלם גמרו, לבלתי תת את ירבעם לשוב ממצרים, אשר נמלט שמה מפני שלמה אחרי המשחו, ער מוח שלמה. כי מלך טוב וחכם הוא שלמה, שהעשיר את הארץ וירבה את כבוד ישראל בגוים ובכל ימי מלכותו היה שלום לישראל מכל אויביהם מסיב.

„מי יתן ויטיב ה' לשונאינו ככה“, ענה ידעיה בן צור. מה היא הטובה אשר הביא לנו? עבדיו העשירו עשר גדול, הנהב להם כברזל והכסף כאבני גור ואולם גם העניים התרכו. ער ימי שלמה לא היה עני בעמנו, איש איש ישב תחת נפנו והאנתו ויעבד את האדמה ויאבל לחם, מסכנות לא נראתה בארצנו. עתה נמלאה ארצנו עניים מרודים. הצורים והמצלים

אשר הביא שלמה, להדר את כבוד ביתו ולהקים את ארמנותיו ולכלכל את אוצרותיו, אשר אין קצה להם, הגרים האלה עשקו את עמנו. להם ולמספר הקרובים אל בית המלך מבני עמנו כל עשר הארץ והכורמים והיוגבים עובדי האדמה רשו ורעבו. העשירים, אשר תועפת כסף להם, נשלו את האכרים מנחלתם. עד ימי שלמה היו בני עמנו מסתפקים במועמ. פת לחם וחמת מים ובגר פשתים, אלה היו כל צרכיהם, והיום, עקב כל העשר וררכי הגוים, שהביא שלמה אל ארצנו, יחפוץ כל אדם מישראל להדמות אל הצורים ואל המצרים ביפעת מלבושיהם ומאכלם, בדרכי חייהם, בתועבותיהם וללכת איש איש בשרירות לבו. יין ותוף ומחול, פלגשים, עבדים וכגדו ביץ ותכלה, אשר בימי השופטים ובימי שאול לא נראו בעמנו, הנם עתה לצרך נחוץ לכל איש, כעני כעשיר ירבה כבוד ביתו. ע"כ יאבדו רבים את נחלתם ואחרי כן יתמכרו לעבדים. את האכרים יקח המלך בעת עבודתם בשדה אל עבודתו במחצב ההרים ובבנין מבצרים ומגדלים. את צאננו ואת פרי אדמתנו יעשר, את בחורינו הטובים ישים לעבדים ולרצים לכבודו ולבבוד רוב בניו וגשוי. את בנותינו הקדושות, שכנו יהושע בן נון, דבורה הנביאה ושמואל הרמתי, הרם ולא יתן את שבטנו להרים ראש. עבדים אנחנו על אדמתנו לעבדי המלך הרבים, כמו אבותינו במצרים לנוגשי פרעה. ער מתי

נשא את עלו הכבר על שכמנו! הבה נקרא את ירבעם ממצדים ונרים יד בשלמה והוא לא יוכל לנו, כי רזון בן אלידע, אשר פשע במלך וימלוך על ארם, יהיה בעזרנו עם כל חילו. גם חותנו פרעה מלך מצרים מת ומלך חרש קם, אשר שלח את הדר למלוך באדום. פתאם חרד חנני חרדה גדולה בהביטו על יהוא בנו היושב משמים מרחוק תחת התאנה ופניו חורים כפני מה. „מה לך? קרא חנני „אין דבר“ ענה יהוא, חלום רע חלמתי ורוחי נפעמה ופחד יבעתני כל היום“. „ספר נא“, קראו כל המסכים, „החלומות שוא ידברו, אל תירא!“

„ראיתי בחלומי“, פתח הנער, „והנה אני ונרב אחי רועים צאן אבינו בחורב תחת הר סיני. והנה רעש גדול ונורא, האדמה רועדה תחתי והצאן נזרקות למעלה ונופלות והן רוקדות ככמחול. והר סיני בויער באש עד לב השמים ולהבות אש יענן-אפר עפים ממעל לראשי והאפר נופל על ערר הצאן וינח על צמר הככשים כאבק-זהב. וקול ה' אלקי ישראל נשמע מראש ההר והקול אדיר וחזק נורא מאר וכל הצאן כרעו ויפלו, כי לא יכלו לעמר מפני הקול. „אנכי ה' אלקיך אשר וכו“ שמעתי הקול אומר, „לא תעשה לך פסל וכל המונה וכו““. בכלות הקול לקראו את עשרת הבררים, שבה המנוחה לכל הכבר, הצאן רעו

הוה"פ. ה) הרצאת הועד הממונה על עניני ארץ ישראל. ו) על אדות הקופה הלאומית. ז) תקנות הסתדרות חדשות. ח) תעמולה. ט) הצעות שונות. י) בחירות להנהגת המפלגה ולועד המדינות. — ביום השני של הקנגרס היתה ישיבה מיוחדת, שיכונה קנגרס מיוחד, לעניני המלאכות לאפריקה המזרחית. בישיבה הזאת יציאו התרים את מסקנותיהם והוה"פ יציע את דעתו על הדבר והקנגרס יחליט, אם לקבל הצעת אנגליא או לא. אך ברור שידחה, כי אין המקום מבשר כלל ליסוד ישוב. בבחירת המנהלים החדשים תלויה כל עתידות הציונות. נקוה, כי העלה הבחירה יפה, הצירים ידעו איזו אחריות הם לוקחים על עצמם.

כי המניסטריום עוסק בהצעה, לסדר את עניני הקהלות והדבר חשוב מאד לממשלה. — מספר הקהלות באגודה יותר ממאתים.

מן העתונים.

ברוסיא התעורר בתוך היהודים החפץ, ליסד אגודה לאומית מכל מפלגות היהודים, למען יעבד כל העם היהודי בכחות מחוברים למען בטול הגזרות הקשות. ב"הומן" כותב מר ב. האפמן בענין מהות המפלגות ומוכיח, כי הסוציאליסטים היהודים ברוסיא, אשר כמעט הוציאו אותם מן הכלל, בהחשכם למתבוללים קיצונים, הם עומדים בראש דרישת חרות לעם היהודי.

"היודע רב הקהל העברי, כותב מר האפמן, את הפרוגרמה של היהודים האדומים האלה? העלה על לב תקווא הפשוט, אשר לא שמע את הוכוחים והנאומים בדבר השאלות העומדות על הפרק מלכר הציונות, כי כל הדרישות ברבר החפש הלאומי של עם ישראל ברוסיא, אשר עליהן הוא קורא בכל יום בעתונים, לקוחות מהפרוגרמה של היהודים האדומים (הסוציאליסטים)? היודע הוא, כי היהודים האלה, אשר שמם נזכר בעתוננו רק לגנאי בשם מתבוללים, כתבו על הנלם כבר לפני ארבע שנים את החפש הלאומי: אוטונומיה יהודית לאומית ברוסיא? רבים חושבים, כי כל ה"אדומים" עשויים מעור אחד ואם אחד מאלה הוא מתבולל, מן הדין הוא כי כלם מהבוללים ושונאי ישראל הגזורים כליה ושמד על רוח ישראל וקניניו הרחוקים. אבל מה ישתומם הקורא בראותו, כי אין פה לא רבים ולא יער ורק לשוא פחד פחד. אין פה לא שנאה ולא התבוללות וגם היהודים האדומים אינם רוצחי העיר ואינם גזורים לא כליה ולא שמד. ועוד יותר ישתומם בהוכחו לדעת, כי האדומים אינם מעור אחד, יש גם ביניהם חלוקי דעות ורק המטרה הסופית מאגדתם יחד."

הגם על הסוציאליסטים היהודים באוסטריא ובגליציא אפשר להתהיב כן? עליהם, כמעט על כלם, אפשר לומר, מבלי חשש חשד בכשרים, כי גזרו כליה על היהדות והם סכנה לנו יותר מן האנטיסמיטים.

מהעולם הציוני

הקנגרס השביעי.

סדר היום לקנגרס השביעי, שיתחיל בבזל ביום כ"ד תמוז (כ"ז יולי), כך הוא: א) פתיחת הקנגרס. ב) הספד על הרצל ע"י מאקס נרדאו. ג) כחירת הנהגת הקנגרס. ד) דין וחשבון על אדות פעולתו

אחת הן ולהם ארגון מרכזי העומד בראשם? גם הקהלות באוסטריא וביחוד בגליציא אינן מדיניות כל צרך להתחבר, כי למה להן זאת, להניח עול על צוארן? כל ראש קהל רוצה להיות מושל יחיד בלתי הלוי ברעת אחרים. ביום ט"ז לחדש שעבר היתה בוויין אספת צירי הקהלות ובה ראינו, כי כאמת אין לאגודה יכלת הקיום, כי היהודים וקהלותיהם מכילים אותה. ברוסיא משתדלים עתה היהודים להסדר ולחבר את כל הכחות לאגודה אחת, להלחם יחד ולהגן ביחד על עניני היהודים ופה באוסטריא ישנה אגודה כזאת ואין איש רוצה להכירה ולהתחבר אליה. מעציבה היא הידיעה הראשונה שהודיע הדו"ח, כי המכה ביד רב אחר, שהוציא לאור את הפרטיקול מקנגרס הרבנים בקראקא. הלזה נחוצה אגודה הקהלות? יותר מענין היא, שהשתדלה האגודה, לקבוע סדר ומתודה אחת בלמוד דתנו בבתי-הספר; אך רוב הקהלות, שנשאלו על אדות זה — לא ענו דבר והמתודה לא יצאה אל הפועל. פעולה אחת ראויה להתלה. כמה קהלות בגליציא ובבוקווינה התאינו, כי הנהגת הפיננץ של הממשלה תובעת מס מן הכנסות השחיטה של הקהלות. זה עול שלא נשמע במהוה רק בממלכת הצפון. לא די שלא השלם קופת הממשלה לרבנים ולשוחטים, כמו שהיא מושלמת לכהני דתות אחרות, רוצה היא עוד לגבות מס מן המס, שישלם כל יהודי ברצונו לקהלות בשביל הרבנים. הרי זו מדת סדום — שלם לי בעד הדם, שהוצאתי מבשרך. בהשתדלות אגודת הקהלות כטל המניסטריום את הגזרה. יבולה היתה האגודה לפעול גדולות, אם רק הכירו יהודינו את הצרך להתארגן ולהתחבר יחד אחד גדול, בדבר גזרת השחיטה בוויין השתדלה האגודה לסתור את מענות צוררניו ובקרוב תוציא לתכלית זאת ספר מיוחד להגן על דת ישראל. הציר ד"ר ביק מקהלת לבוב העיר, שנחויץ לסדר את האגודה באופן שכל מדינה תסדר גם בפני עצמה, כי אינשרטים מיוחדים לכל מדינה. עוד העיר ד"ר ביק, כי יש לתקן את התקנה בספרי המפריקל בגליציא, כי היהודים רושמים שם שמות לבניהם, שאי אפשר לכמאס כלל". במלים אחרות: ראש קהלה לבוב רוצה לכמל את שמות היהודים ושיתחילו היהודים לקרוא לבניהם רק שמות נוצרים. השועל אבד את זנבו וייעץ לכל חבריו, כי יברתו גם הם איש את זנבו. הוא מוצא את התקלה, כי כאשר יגדלו הנצרים יכנו להם בעצמם שמות אחרים ונמצא סתירה בין השם החדש ובין השם שבמפריקל. אבל את התקלה הזאת אפשר לתקן, כי ימנעו את היהודים מלשנות שמותיהם, כי לא יבושו בשם יהודי. כל חברי האגודה הסמימו לרבני ד"ר ביק. הד"ר בלאך הודיע

ואני ואחי שומרים עליהם. ואשא עיני יארא והנה עגל זה עף ברוח כדרך מצרים ויורד ארצה ויעמד ממולני ועשרה עדרים מצאן אבי עוזבים את הכבר והולכים אל עגל הזהב ומשתחיים לו וגרב אחי עמהם. ואני צועק לאחי בקול נחר, כי יעזב את ההבל והוא מאטים אזנו. מרגע לרגע הרחיק אחי ממני ועשרה העדרים עמו ובראשם עגל הזהב עד אשר הרחיק מאד. אתי נשאר רק שני עדרים, שלא נפתו ללכת אחרי ההבל. וארא מרחוק והנה אריה שואג בא מצפון ויקרב אל עשרת עדרי אחי, אותו הרג ואת עגל הזהב שבר ואת הצאן מרף ואת הנותר מהם לקח אתו ויוליכם אל מערתו ללכאותיו. ואני עומד וחרד, אך לא נגש אלי. לא ארבו הימים ויסר גם קצה שני עדריו מן המרעה וירעו בשדות אחרים ולא יבולתי להשיכם ויבאו זאבים ויטרפו מהם. לאט לאט החלו חיות השדה לבא בעררי ולטרוף שיות נדחות. באחרונה בא האריה מסככו ויגש אלי בקול שואג למרף ויטרוף חצי צאן מרעיתי והנותרים נפזרו לכל רוח וירעו בשדות זרים. אך כל רואיהן הכירן באבק הזהב, אשר עליהן, כי צאן אבי הן. אחרי כן נקבצו קצת מצאני אל שדה אבי בהר אפרים וכל חיה רעה לא יכלה לטרוף מהם מרף, ואני רועה אותן על יד הירדן ואשמח על שארית צאני, כי פרו וירבו וידשנו. וארא והנה שה קמן ודל בשר יוצא מן העדר ויורד אל מי

מכתבים מערי המדינה

קראקא. הסגן הראשון לנשיא קהלתנו ה' מ. עהרענפרייז התפטר ממשרתו בתוך פרנס הקהלה. כמקומו יכנס לחדר הקהל המשכיל העברי הציוני הנודע ה' יוליוס שאנוועטער, שנבחר בבחירות הקודמות לממלא מקום פרנס. הוא מתענין מעודו לכל עניני היהודים. הוא מכחן זה שנים רבות בתור אחד מראשי ביהכ"נ לנאורים ומשם נשלח אל הנהגת בית אוצר הספרים של הקהלה "עזרא". פרנס רב פעלים כזה יוכל להועיל הרבה בחדר הקהל.

וויין. ביום ה' במדבר הובל לקברית הרה"ג הסופר העברי ר' אייזיק הירש ווייס בכבוד גדול. בבית מעונו הספידהו ראש בית מדרש הרבנים פרופסור ד"ר שווארץ. משם נשא את ארונו בכתף ע"ד הספר פנימה ויעמידוהו על הבימה. שם הספידהו ביהמ"ד העברי פרופסור ר' מאיר איש-שלום כבי"ק נשאו עליו מספר הרה"ג האב"ד ד"ר גירעמאן, הרה"ג ד"ר שמידל וחרב ד"ר אפענהיים ועד רבנים. מה היה ראה"ו לעמנו יעידו ספריו, אשר יהיו למנוח ליזכר עולם ולענינו צפירת תפארה. ספר כדורו"ד לא ימוש מהיות מנורה מאירה לישראל כל ימי היותם. כל הקורא בו יכיר מיד, כי גדול מחברו כאחד הגדולים בחירו עמנו ודברי ימינו. הנצב"ה.

מכתב מסוריא

חלב. (ארם צובא). זה כעשר שנים שנפתח פה בית-ספר לבנות ע"י החברה "כל ישראל חברים". בראשית פתיחתו היה לנו הבית הזה כבית מחסה לבנות עניים בארצנו. כי כל יהודי, אשר לו בת, אם עשיר ואם עני, שלח אותה אל ביהמ"ד הזה ובו התחנכו, הקשיבו לקח טוב ודרך-ארץ. בנותינו נשמרו מלכת שובב בחצות ומהלכד ברשת המסתים הנוצרים,

ומרנישות. הן צאנו, כי כשוכן אל שדה אבי תהיינה לתהלה ולהפארת בכל העדרים ואילו זהב יוקחו מקרבן, לנהל את כל העדרים תחת כל השמים. ושנאת הבהמה והחיה בשדות פוזריתן היא רק מקנאה על צמר הקרב ועל בן יפתון לדחויץ את הזהב מעליהן.

פחאם רעשו שמים וארץ ואני תחת הר חורב, החר בוער באש וכל הארץ רוערת ומתוך הלחבה שמעתי קול אדיר וחוקי: לך קבץ את שארית צאני, את אלה אשר שמרו את אבק הזהב ולא טבלו לרחצו מעליהן וברקים ורעמים מחירידים כל הארץ, נכעות נמסות, הרים מתפוררים ועדרי צאן הרועים עליהם נופלים הימה. וצאני המוזהבות מרימות ראשיהן ומביטות אל עבר הקול ומבקשות את רוען לקבצן. הפצתי לרוץ לקבצן ואשא עיני הימה והנה האיל הגדול בעל הקרנים נופל מראש הר גדול הימה והרעש איום ונורא, ברעש מפל המים. ואיקץ."

"נביא יהיה הנער", נשמע קול מתוך המסוככות. ש. מ. ל.

הירדן ויטבל בהם ורוחץ את אבק הזהב מעליו. ובעלותו מן דירדן גדל השנה ויגדל מאד ויהי לאיל בעל קרנים גבוהות מגיעות השמימה ופיו דובר גבוהה גבוהה, דברי מרד ומעל בו ובאבי ויחפץ האיל לנהל את עדרי ולא אבו צאני ללכת אחריו, כי נבהלו מפני קרניו הנוראות. וירחק האיל מן העדר ויגש אל עדרי זרים ויהי להם למנהל. ונשר גדול עף מקצה השמים ממערב וירד אל עדר צאני וישרף מהם מרף רב, דרם, רמס בצפרני הכרזל אשר לו ויגר לארץ את רוב כבשי הזהב אשר בעדרי. ושארית צאני נפזרו לכל קצות הכל, אין מקום בכל הארץ, אשר שמה לא הגיעו שרידי צאני. והצאן פרות ורבות ורועות בשדות זרים והזרים לא יהמרו עליהן, יאכלו מכשרן, ישתו חלבן, יגזו צמרן, ירמסו, ידחפו, יגדעו קרניהן, ישברו רגליהן, יגרשו משרה לשרה וממרעה למרעה. והאיל המנגח נגש כפעם בפעם אל שרידי צאני המפוזרות ומדבר אליהן, למבול במים ולהסר את אבק הזהב מעל צמרן כמוהו, למען ינהלן על נאות דשא ומי מנחות, כמו שהוא מנהל את-כל העדרים. ואז יחדלו האילים וחיה השרה להדפן ולטרפן. אך צאני לא תשמענה בקולו. כי יודעות הן, כי רק בצמר זהבן אכירן באחרית הימים, לשוב לקבצן אל שדה אבי בגלילות הירדן, וברחצן את הזהב מעליהן תאבדנה לנצח ולא תשובנה להתענג על שדות בשן וכרמל.

היהודים במועצות הערים ברוסיא. כרוסיא אין היהודים הרשות להכחיר למועצות הערים, כמו שאין גם הרשות להם לבחור פרנסי המהלה. אך מועצת כל עיר תמנה מעצמה יהודי אחד או שנים להכחיר לה ולהשגיח שם על עניני היהודים. עתה בימי המהפכה הבירו היהודים הממונים האלה את חרפת עמם, וכמעט כלם מתפטרים ממשרתם. הם דורשים זכות בחירה ליהודים שזה זכות יתר האזרחים.

ע"ד המטבח בטרסאנוב היהודים בסניכות העיר הזאת חדלו מכוא כמ"מ עם יהודי העירה עד עתם מנגד על דם אחיהם. רבחורים משטורנוב, שחשו לעזרת אהיהם בזיטאמיר ויהרגו שם. אל "הפריינד" כותבים משם כי הברורים בקשו לתת כפר נפשם לרוצחיהם וכבר הסכימו ומאין לברורים כסף כקשו מאחיהם בעיר להלוות להם ואיש לא אבה להלוות להם כסף פדיון נפשם. שנים מהברורים התכבאו בביה"ב הסגור. כל הלילה צרו הרוצחים על ביה"ב וידרשו ב"ה רובל כפר נפשם לעזוב את ביה"ב. כאשר הוצע לפני הגביר להלוות את הסך הזה לא אבה עד שיערכו כטוחים בערם ואיש לא אבה להיות ערב, בכפר נהרגו שני הברורים בביה"ב. היהודים בעיר מצטרקים, כי כסף לא היה מועיל.

המטבח בזיטאמיר. אגודה יהודית בזיטאמיר החליטה לשלם למשפחת הסטודנט הנוצרי בלינוב. שהרנהו שומר בהגינו על היהודים, סך ע"ה רובל לחדש, כי משפחה עניה היא והוא תמך בה. ככל ערי רוסיא מזכירים היהודים נשמת הנוצרי הישר הזה עם נשמות הרוני היהודים, בזיטאמיר העלילו על האופים היהודים, כי שמים הם סם המות בלחם והעם מאמין ואין סונה. המומרים ברוסיא. עשרה מומרים באדעסא פנו אל הרב פוען כבקשה להשיבם אל דת ישראל. הרבנים חוששים עוד לקבל מומרים כתשובה, כי לא באה עוד פקודה על זה בפירוש.

מכת הזמה בווארשא. הנקמה, שעשו בחורי ישראל בסוחרי הנפשות ומחזיקי בתי זמה, הועילה כבר, שר השוטרים גזר גזרה על הזונות. לכל תשומנה בלילות ברחובות. גם קבע להם רחובות ידועים לנו שם. ברחוב אשר בית תפלה שם אסור להן לנו.

חכמי רוסיא נגד מכי היהודים. במוסקו א היתה אספת צירים מ"ד חבורות שונות: פרופיסורים, פרקליטים, אגרונומים, סמטיסטים, רופאים, רופאי-כהמות, רוקחים פקידים גסלות הברזל, סופרים, עסקני הזעמסטה, אגודת הנשים, אגודת דורשי שווי זכויות ליהודים, אינזינירים, מורים, עורכי חשבון, עובדים בקונטרות — כלם במספר 58 איש. מטרת האספה: ליסד "אגודת האגודות". כדי לאחד את כל האגודות הפוליטיות ברוסיא. האספה קבלה בנוגע למאורעות בזיטאמיר את ההחלטה הזאת: "האספה מתמרת נגד הסתת הכחות השיבים ביהודים, אותם הכחות המחוללים את הפוגרומים. בעת שהאדמיניסטרציה מכישה ע"ז בשוויץ נפש ועוד עוזרת על ידם. האספה מוצאת לבחון גלגלות בכל האפשר את הנסיגות המבוטרים הנעשים כדי להראות שתנועת השחרור ברוסיא נבראת רק ע"י היהודים המשתתפים גם הם בתנועה. היא מוצאת לבחון להוכיח, כי הרציחות הפראיות, הנעשות ע"י הדמון הפרוע, שמסיתים אותו לחולל פוגרומים — הן אצל הריאקציונרים כאמצעי שעל ידו יוכיחו, כי העם נוקם את נקמתו ביהודים. האספה מאמינה, כי ההסתה ביהודים מצליחה אצל ההמון הרומי רק בשביל שהיהודים נמצאים כמצב מיוחד, כמצב של שלילת זכויות, וכך דרוש לכאר לעם את הצורך: להשוות את זכויות האזרחיות, הפוליטיות והלאומיות של עם ישראל עם זכויות יתר התושבים."

היהודים בערי המלאכה ברוסיא. ע"פ הידיעות שאסף הועד המרכזי של היס"א בסטרבורג, נמצאו בשנת 1894 בעלי-הלאכה בעשרים וחמשה פלכים, שנחקרו ע"י צירי הועד, עד 1899, 500 איש, שהם 13.2% לעומת כל היהודים בפלכים. כמעט כל בעלי-המלאכה האלה יושבים צפופים בערי הפלך והמחוז. בעירות, כמושובות וכפרים שבמחוזות יושבים בעלי-המלאכה יהודים רק מספר קטן. עפ"י מקצועות עבודתם מתחלקים האומנים היהודים באופן כזה: חיטים (19%), סנדלרים (14.4%), חרשי עץ (6%), אופים

אחרי הישועיים ולמלא כל חפצם בכבוש כל חרות. ספרד דומה כזה לרוסיא.

אנרחיסטים וכהנים. ככארי באיטליא נגש אנרחיסט אל הכהן, שהלך בראש התהלוכה בסך ביום "עלית השיטימה" וידגור רמח בפניו. מלחמה קמה בחוץ. כל הצלמים נפלו לארץ וישברו והכהנים התגוללו בחוץ בכנדי השדר.

התפתחות בלגיא. ממלכת בלגיא חוננת עתה את שנת מלאת לה חמש ושבעים שנה לחפשייתה ולכבוד החג ערכה מערכת התבל בליטיך. בשנת 1880 היה מספר יושבי הארץ היא שלשה מיליונים בני אדם ועתה מספרם שבעה מיליונים. האנשים שם מלאים מרי נפלא וחפץ לעבודה, ידיהם לא תנונה לעולם, להרבות עשר העם ולהרים את הארץ בראש ארצות החרשת והמסחר. בבלגיא מניעות ארבע ועשרים אלף מכונות את זרועות הברזל אשר להן כבח 1.633.000 סוסים. בתוך 330.000 בתי חרשת גדולים יעבדו תמיד שמונה מאות אלף פועלים. וכל זה על שטח של תשעה ועשרים אלף קילומטר מרובעים ושטח גליציא הוא תשעה ושבעים אלף ק"מ מרובעים). המסחר החיצון של הארץ היה שוה בשנת 1885 סך 300 מיליון ועתה שווי 4600 מיליון. אוסטריא-אונגריא, איטליא ורוסיא הגדולה אינן מוציאות כל כך סחורות כבלגיא הקטנה. תקוות גדולות נשקפות לבלגיא מן המושבה רחבת הידים, אשר נתן לה המדך ליאופולד אחרי הישקיעו בה את כל הונו. גדל המושבה באפריקה על גהר קוננו כגדל אוסטריא-אונגריא, אשכנז צרפת ואנגליא יחדו. לארץ המאושרה היא ישנם גם חסרונות. הרעיון הלאומי לא התפתח שם. חצי העם מדבר שפת הארץ וחציו שפת צרפת. בתי-הספר לא השתלמו תחת הממשלה הקליריקלית. וריכות המפלגות לא יחדלו.

מוסר נפשו להציל נפש. בזכאוב נסע יהודי צעיר ה' יצחק מענש, חוכר נחלה ביום ד' שבוע שעבר עם בעל עגלה נוצרי. הסוסים הגיעו אל אגם מים עמוק וירדו לשחת, ובעל העגלה היה בסכנה. וירד היהודי להציל את האכר ויטבע הוא עם האכר יחדו.

נגב רוצח. ביום ה' שבוע שעבר הלכו שני גנבים, לדאבוננו יהודים, בסטרי אל ארות בעל עגלה. לגנוב סוסיו. בעל העגלה תפסם וידקר אחד הגנבים את בעל הסוסים ויברחו. בכה"ג בסכנה.

עגש הניוק. אכרים במאשצ'יסקא בגליציא גולו את כל השהת של החוכר היהודי כאל וישליכוהו אל הנהר. לפני בית הדין לענשים בפרעמישלא העידה אשת רניוק ותקרא בשם את האכרים המזיקים. על זאת נחרט משפט על האשה. להאסר כמאסר קשה שלשה ירחים, יען כי בשעת החקירה והדרישה אמרה, כי אינה יודעת את שמות המזיקים. האשה הצטרקה, כי אז יראה לקראם בשם, כי אימו האכרים עליה. ביה"ד לא הכיר צדקתה ויענש אותה על שבעות שחר נוסף על נזקה. ביה"ד הגדול בוויץ במל את הענש.

המבחים הנוצרים בוויץ בעד השיטה. אגודת המבחים בוויץ הביעו דעתם בענין השיטה לטובת חבריהם היהודים. הגדת האגודה הודיעה את המבחים את דבר במול גזרת האנטיסמיטים בהערה הזאת: "בצדק ימענו הכרינו היהודים, כי העגלים הנטבחים מרגישים צער מיתה בכדמות גדולות וכדוע ימכחו הנוצרים עצמם אותם בלי הכעתה בתחלה בכבאת פטיש על מוחם. איש לא יעיו להחליט, כי מטבחים היהודים יתנהגו באכזריות עם הכהמות יותר מחבריהם הנוצרים. המה ממלאים בשחיטה חוק דתי וחלילה לנו לשפוט על תכלית החוק הזה. כמו שרא נתו לאחרים לשפוט על דבר חמי דתנו. אבל כי הגזרה על השחיטה היתה גורמת נזק למבחים היהודים זה למעלה מכל ספק, כי מוכרים היו להביא כשר שחוט מחוץ לארץ. הגראף פיקלר. כברלין פגש היהודי לוי, סוחר אכנים טובות בצורך היהודים הידוע נראף פיקלר. האנטי-סמיט חרפהו והיהודי נגש אליו ויכרה מכת לחי. על היהודי נחרץ עתה להאסר בכית האסורים לשלשה חדשים. הענש הוא קשה בל כך, שלא נשמע כמותו. אין לפרוסיא לבוש מאוכה בפני רוסיא רעותה בהגינה על צוררי היהודים.

אשר פרושו פה מכמתם, לצוד נפשות תמימים. בית-הספר הזה היה לנו ברכות הימים צרך הכרחי, אשר לא יכלנו לתאר לנו, איך נהיה בלעדיו. ובית המחסה הזה נלקח ממנו לפני שהי שנים בכוא הנה אשה מורה חרשה. היא שמה לחוק, לבלתי קבל שום ילדה אל ביה"ם בלי תשלומי כסף, כעשיר כעני חקה אחת. ובמילא מוכן, כי כזה נסגר הכית לפני בנות העניים, כי האב העני הדואג תמיד לפרנסת ביתו הצרה, מאין לו לשלם שכר למוד כנותיו כהעשיר. על כן רוב בנות קהלתנו הולכות שובכות בלי חנוך והמסיתים מצאו להם שעת הכשר, לצוד נפשות וימהרו ויפתחו בית-ספר ערוך בכל מכשירי למוד בחדרים מרווחים ועניי עירנו נפתו לחלקת לשונם, כי האמינו להם כי מרוב חסדם וחמלתם עלינו כוננו לנו ב"ים מיוחד ליהודים, ללמד בנותינו חנם. ועתה רוב בנות היהודים בעירנו לומרות דעת מפי מורי המיסיון, האורבים לנפשותיהן. ומי גרם זה? אם לא מנהלת ביה"ם אשר לחברת ב"ה ועזרה הארון א. דוויד, כאשר שמענו מפי הנערות הלומדות אצל המסיתים, מלמדים אותן שם לעשות תמיד באצבעותיהן במין צלב על חזיהן ועל מאכלן, שהן אוכלות. לבנו נפל בקרבנו ועצה נבחרה ממנו. כבר הכריזו רבני העדה אסור על ביה"ם של המסיתים וככל זאת אין העם נמנע ממנו, יען אין לנו מפרט אחר לשלוח בנותינו שמה. לכן בקשתנו שמוחה לפני הח' "כל ישראל חברים", שתסיר מבשול מלפנינו ותתן צו למנהלת ביה"ם, לקבל לפחות שלישי תלמידות חנם למען בנות העניים. כי קהלתנו עניה מאד ודי לנו לשלם בצרות אחרות. וכרכת האוברים על ראש החברה החיל.

מסלת הברזל דמשק — חמא — חלב תבנה בקרוב. כבר באו מודרים ויזמינו כל ההכנות ובקרוב החל המלאכה. חברה צרפתית קבלה הרשיון לבנות את המסלה הזאת. אומרים, כי כזמן קרוב פחות משנה יגמר הבנין ותקוה טובה נשקפת לבני עירנו, כי ימצאו עסקים וחייהם לא יקשו כל כך. עזרא חיים מדמשק.

מברוב ומרחוק.

רעד-אדמה וסער. בעיר סקוטארי באלבאניא בטורקיא היה ביום 2 לח' רעד אדמה חזק מאד, אשר החריב את כל הבתים. הרבה יותר ממאה איש נמכרו חיים תחת החרבות וכשלש מאות איש נפצעו. כל יושבי העיר שוכנים על פני השרה. כל העיר חרבה וישוממה. גם ביסן היה רעד אדמה חזק, שגרם נזק רב בנפש אדם יכרושי. במדינות נאטאל באפריקה הדרומית חולל סער ושמט מיס. עיר אחת נסחפה ככה. כחמש מאות וחמשים נפש אדם נטבעו.

חומרות חרשות לגולים באמריקה. הצעות חרשות הוצע באמריקה דהמיר בכניסת הגולים. בשנה האחרונה באו לאמריקה במיליון גולים ורובם מרוסיא, מאיטליא, ומאנגריא. שעניי יושבי הארץ רעה ברם. מן הצעות יש להזכיר תשלומי המס. עשרים דולאר מכל אדם הנכנס לאמריקה.

רצחי אונגריא. באונגריא רוצחים מצויים. אבל בכל עת שנשמע משם, כי חברת נשים — כמובן לא יהודיות — התנקשו בנפשות בעליהן, להמיתם בסם המות. וגם זה חזון נסרין, יתפלץ לבבנו. עתה נתפשו בעיר הגדולה הודמעיוואיזשצ'ה עלי שש נשים, שהמיתו את בעליהן בסם המות בעזרת האשה באלאפא. ומלכד זה נודע, כי עשרים ילדים הוכתו שם באופן הזה. מלבד אלה שלא נודעו. כהודע הרבר בעיר, בקשה באלאפא להמית את עצמה בסם המות, אך רופאים הצילוה וכבר נתנה תורה על חמאיה.

התנקשות בנפש מלך ספרד. נשוב המלך ונשיא צרפת בליל ה' שבוע שעבר כחצי הליכה מן התיאטרון ככרכה נזרקה בוככה אל תחת העגלה. הבוככה התפוצצה, חמשה עשר איש מן השומרים לראש המלך וסוסים אחרים של השוטרים נפצעו וכעגלת המלך והנשיא לא נגעה לרעה. אנרחיסטים אחדים נתפשו, אך החיכ הראשי נמלט. ההתנקשות יצאה מברצלונא בספרד, משם נשלחו בזמכות. ימים אחדים הפיצו האנרחיסטים כרוזים בתוך חבריהם, להמית את המלך, כי ממנו נשקפה רעה רבה לממלכתו. כאמת התחיל המלך בימים האחרונים להמשך

נמצאו אמנם יחידים בעלי שכל נאונים, שהרגישו איזו אחרות במבוע, אולם לא עלתה להם לחדור אל תוכה עד שיבינו את הסתובבות החיוניות, ויראו בהם הכרח, יהיה משלש חיצוני או מכח פנימי. אפילו הפלסופים היונים לא מצאו מכריח במבוע. לפיהגורם היה האל נשמת העולם, לאמפדוקלס היו המניעים האהבה והשנאה (הרחיה והמשיכה), לאנקסגורס היה האל סבה ראשונה, שאינה פועלת מאומה, לאפלטון האידיאה של הטוב שאין בה אינדיבידואליות, לאריסטו היה האל המניע הצורה הכי ברה המוחלטה, לרמוקריטוס היה המקרה המניע היחיד בין העצמים הנפרדים (האטומים). לא היה יוני, שהשיג הכרח אימננטי או מרגנסנדרנטי בין החיוניות.

(חוף יבא)

פרעמישלא. מה היה מיזיש.

מאלסטאי והסוציאליסמוס. הסופר הזקן נראף ל. מאלסטאי כתב כתוך מכתביו לסוציאליסטים יפנים, שהודו לו על דבריו הנמרצים נגד המלחמה הנוראה לאמר: ברצונית לחוות לך דעתי באמת ובתמים. עלי לחודות לך. כי אני מודה בסוציאליסמוס, וכי נעצבתי בשמעי, כי גם גדולי הרוח בקרב עמך החכם והגבור נתעו בשוא אחרי תורת הסוציאליסמוס החלשה והבזובה, שקבלו מאירופה. מטרתה היא להשכינע רצון את הצד השפל שבאדם את הצרכים החמרים, וגם אלה לא תשיג באמצעים, שהיא משתמשת בהם. האיש האמתי של האדם — האיש הרוחני והמוסרי — טכיל בקרבו גם אשר חמרי והמטרה הרמה הזאת תושג רק בשלמות דתית ומוסרית של כל יחיד בתוך עמו. במושג דת אני מבין אמונה בתורה כללית, שנתן אלקים לכל האנושות, אשר מבטאה המעשי הוא כאהבה לכך אדם ובעשותו לו כרצונו וכצרכו. זהו הדרך הישר היחיד וכל העמל להוציא דעות משובשות כלתי אפשריות אל הפעל לטובת האנושות — יהיה לריק. — במכתב אחר הוא כותב: אחת היא אם יהיה האדם נוצרי, בודהאי, קונפוצי, טאוי או מחמדי ובלבד שיהיה כל אדם בעל דת. כלומר בעל באור נכון ותעודה למטרת חייו. את הכאור הזה ימצא כל אדם בדתו, כי אחר הוא בכל דת ודת. והוא: האדם הוא עבד לשלטון עליון, אשר אנו קוראים לו אלקים ועל האדם לעשות רצונו של השלטון העליון הזה. הוא אחדות כל בני האדם. האחדות תושג ע"י אהבה. המקים את התורה הזאת. לא ידע עצב לא כחייו ולא כמותו. האמת הזאת נמצאת בכל הדתות, בכודהות, בקונפוציות, ביהדות, בנצרות ובמחמדות. רק דת כזאת תציל את האדם מכל הרעות שיגרום לו בעצמו.

ארגו מכתבים.

חלב בשבועות: גם מעמד שייד לשעמי הדרוש והרמו. הטעם הוא פשוט. כי בארצות החמות, כמו באי ובמצרים ובספרד, אי אפשר להכין בקיץ בשר לשיני ימים ולפעמים, כשיחול ערב שבועות בשבת, לשלשה ימים, ע"כ קבעו סעודות חלב ליום השני. — היהודים ברוסיה; המאמר ערוך לקוראים נכרים, שהדבר חרש אצלם; ליהודים לא גלה כל חדשות. לנו הראה, שגם הוא אינו בקי בענין, מדוע לא שאלת אם תמרה? — הלוי; תרל, אינך מוטחה.

נתן נטע שעהנפעלד מאורשים בחדש אייר תרס"ה.
 סטריא ברזקסקא

הנני מברך מקרב ולב עמוק את מר נתן נטע שעהנפעלד לארוסיו עם מרת רחל צעללניק.
 אהרן הויפטמאן.

באר גראפנבערג.

היערמים ערלויבע איך מיר דען פ. מ. קור- נאסטען אנצוויינען, דאסס איך מיר אם 26 מאי ל. י. אים באר גראפנבערג, אין דער עבען ניי רענאווייר- טען ווילא, "אויסטריא", איינע שטרענג כשרה רעד-טויראציאן מיט אללעס קאמפארט אינריכטע, פערבונדען מיט איינעס ערלויבען גארטען. איך האבע איינען קראקויער שו"ב אנגעשטעללט אונד קענען אויך המהדרין מן המהדרין זיך אויף זיינע כשרה קיבע פערלאסען. פיר גוטע אונד שמאקהאפטע שפייע בעסטענס געזארנט.

F. Grünbaum. »Villa Austria« Gräfenberg (Oesterr. Schlesien).

והרומית בתור מטפיוקה עממית היא בלי חשיבות כלל, היא חסרת עקרים יסודיים (רונגמטים), אין לה תורת מוסר ברורה, היא אפילו בלי מגמה מוסרית, אינה שוה להקרא דת", אומר שופנהאואר בספרו "פרארגה". על מעמד שפל כזה, או עוד יותר גרוע, נמצאו כל האמונות הטבעיות. לצאת מן המצב הזה נראו התחלות אצל אחדים מעמי המזרח; אולם עד אחדות גמורה, אחרות כל הפעולות במבוע, לא הגיעו. — כהני מצרים טהרו את מושג אלהים כל כך, עד אשר תארו להם את האל "דע" בעליון בורא התבל. אולם האל הזה לא היה אחד יחיד. עוד אלים אחרים תארו להם, שהם אברי האל העליון. מלבד זה היה האל העליון רק אלהי השמש, שהרחיבו את תקפו על כל החיוניות. — בחינא באר המחוקק לאוצה, את האל טאו כתור עצם העולם, הויה מופשטה וכל החי, חירק על ידו. הפלסוף הדתי הזה למרות עמקותו השיג את האל היחיד רק כעצם ולא כמנהיג העולם. "טאו אינו רוצה להיות ארון הנבראים ושליט", אמר לאוצה בפירושו. האמונה באל כזה, שאין לו השפעה בחיים, גרמה להדבקים בה השחתה וירידה מוסרית, שאין במוהן אצל בעלי אמונות אחרות ואחריתה היתה עכורת אלילים גסה, מלאה הבלים. — זרתו ש מרה במדי לא הבין את כל הטבע כמרוכזה ביד אחת, הוא חבר את החיוניות לפי תועלתם והפסדם ביד שני אלים עליונים. השניות הואת לא נקתה בכל זאת מרבוי האלים. הטבע מראה רוחות של הארץ, של גרמי שמים, מלאכים רבים, שהם כשליטים הקיפים היהודים התרוממו אמנם למדרגה גבוהה בהסתכלות העולם; אולם הם נטו הצדה ולאמונה באל אחר לא הספיקו להגיע. בתור אל העליון היחיד, צירו להם בחיוריהם, את "ברהמה". אולם ברהמה הזה אינו אלוה עם יחידות מובלטה, ארון הנמצאים, המשגיח עליהם ומנהיגם, אינו הכח הפועל בכל, שהושג בתור אל. ברהמה הוא פנתאיסטי (מן הדעה, שהאל והעולם אחד הם). אולם הפנתאיסמוס הזה אינו פלספי, מיוסד על הקדמות הגיוניות מושכלות, יוצא מהקשים חריפים, ממבט מקיף; הוא רק פרי המזמוז של נפש האדם. ההודי התבטל לפני גבורת הטבע הטרופית. הקפיצות הפתאומיות של שגשוג רענן ודשן רועעו את הרמוניות נפשו. ההודי ראה בארצו חיים פורחים, שאין במוחם, רעדי אדמה מצמיתים, סערות ומבולים סוחפים, מגפות, רבר ובפן, וההודי הרגיש את אפסותו בתוך ה"הכל" הנורא, ראה את חולשת כחותיו נגד ה"הכל" הנורא. הוא לא הבין את סבות הפעולות, שנראו ב"הכל", פרינציפ של צדק לא ראה בהן, בזבו התגובה מצד אחד וקטסטרופות הופכות הכל מצד שני, לא הראו לו איזו הנהגה שכלית. העולם, שבו נמצאים אנשים סובלים בלי עול ומתענגים בלי מעשה הצדק, נהפך לו לעולם מתעה. עולם שאין הצער פוסק בו בער הרוב, אינו יכול להיות עולם ממשי. על כן החליטו, כי העולם הזה הבל ותהו, הוא כסות שוא לעצם הכל, הוא הנצחיות הנסתרת, ברהמה. שיש אל תקיף ושליט, לא דיעו הפנתאיסטים הזה הפיא את ההיגים לידי כפירה בכל, לאתיאיסטים. — הבורדאזמות הקרמוני היה רק המשך ההשקפות האתהיסטיות האלה. להפנתאיזמוס היו עוד הולרות אחרות, ממנו קמה אלילות גסה עם לגיונות אלים, הנראה בכל שפלותה בשיר האפי הגרול מהברשה. אלילות כזאת חסרת תכונה וטעם אסתטי אין אפילו אצל הפיאטים. מושג הצדק חסר בה לגמרי. האל ברהמה, שהיה מין נשמת העולם, לא התעמק כלל בעולמו, לא משל בו; שרירות לב שלמה בכל פעולות האדם. תורת גנגול-נפשות, שרכשו ההודים מעמים נכנעים, לא הועילה לשנות את הרגש המוסרי, בתורת גנגול-נפשות השתמשו הכמרים לתרומות להונות את העם. פרי הברהמניזמוס היה לחץ מפלגות, שלא היה במהו בשום זמן מן הזמנים באיזו ארץ. ספר החוקים מתיר לבמר ברהמני אף להכות ולרמות את העם בלי עונש. פרי הברהמניזמוס היו מנהגים גרועים מהנגדים לכל רגש אנושי. נשים נשרפו אחרי מית בעליהן על המוקד.

(4,6) "טבחים (4,4) וכדומה. בסך-הכל עוסקים היהודים בששים מקצועות עבודה. היחס הערכי בין האומנים, עוזריהם וחניניהם מתבטא במספרים האלה: אומנים — 259,396, עוזרים — 140,528 וחניכים — 101,062. רוב בעלי המלאכה היהודים אינם מחזיקים כל עוזרים. נשים בעלות מלאכה, בעשרים וחמשת הפלכים הנזכרים נמצאות במספר 76,548, לאמר: 15.8% לעומת המספר הכללי. צירי הועד, שהמציאו לו את הידיעות הנזכרות, מתארים את מצב בעלי המלאכה היהודים בצבעים מאד שחורים: עפ"י רוב משתכרים כל בעלי המלאכה האלה במרה כל כך זעומה עד שאין להם אף לחם צר לכלכלתם. מצב התפתחותם במוכח המכני שפל מאד. — הידיעות האלה אינן נוגעות כיהודים הפועלים הנסים או האוברים בפס-ריקאות ובפתי-החרשת.

גבורת חיל רוסיא. בלאדז שחקו ילדים יהודים בחוץ, בראותם גדוד צבא עובר קרא אחד מהם קריאה דמוקרטית, ששמע מן הגדולים, כי קריאות כאלה מצויות עתה מאר. כל אנשי הצבא פשטו את קני הרובה ויורו על הילדים. שני ילדים נפלו מתים ורבים נפצעו קשה. נגד ילדים כאלה גבורים הם.

גמנוזים עברי בארץ ישראל. בימים האלה בא לא"י מר שיינקין מרוסיא ויקהל אספה בראשון לציון ע"ד יסוד גמנוזים עברי שם. האכרים יקדישו חלקת שדה כבנין וזימניו מעינות בזול לתלמידים ומוזן יתנו להם במחיר מצער. שיינקין ישתדל להמציא קרן מימת להחזקת הגמנוזים והוא מקוה, כי בעוד חצי שנה יפתח הגמנוזים העברי הראשון בא"י.

מתחת למים. "עתידותנו על המים". אמר ווילהלם השני בכניית מלחמה וכניית מסחר. "עתידותנו מתחת למים", אמר ניקולאי השני, במשמעו את השמועה על רבר אברת כל ספינותיו בים.

משה הספרות והמדעים.

חג ספר הספרים.

(הגיון לחג השבועות.)

מאז יצא האדם הקרמוני ממצב הבהמה, התיצבה הטבע ההומה ורוגשת כחידה לפניו. חיוניות ופעולות נראו לפני עיניו, ואת סבותיהם לא ידע. שכל האדם מחונן מטבעו בתשוקה לרעת סבות הדברים; אולם בהיות השכל שמחי אצל האדם הקרמוני, לא יכול לחרור להכין המציאות, על-כן, התחבר השכל המבקש עם הדמיון הילדותי וייצר המין מנהיגי הטבע. השכל הפשוט של הקרמוני היה מוגבל בהשקפתו ובעיונו, להקיף את כל החיוניות בסקירה אחת, ולתאר לעצמו את כל הטבע כאחדותית, אשר כח אחד פועל בה ומקשר כל סבה במסכנה. לפני מבטי הצר של האדם הקרמוני החיוניות, שמצא, נבדלים זה מזה, בלי איזו קורבה פנימית, השכל המצומצם של המסתכל התוהה תבע בעד כל מין חיוני פרטי מניע מיוחד, ויתהוו מניעים כמספר מיני החיוניות ויקם עולם עליון מלא אלילים שונים בעלי אומניות מיוחדות, את רבוי האלילים יצר האדם בעוד היותו על מדרגה שפלה על סלם ההתפתחות, וילבישם בדמיונו בשר ודם ויפח בהם נשמה רומה לנשמת האדם. עולם האלילים קלט את הסברות הפראות, את המנהגים הגסים, את ההסתכלות האי מוסרית של האנושות הטבעיה ואת מרותיה: תאוה, שנאה, קנאה, תחרות, רוע לב, כל הרגשים השפלים של חסר תרבות, ע"כ היתה תורת עניות האלילים מלאה הגדות דפ, המ'עילות בקלקליתן את הנפש ומשפיעות שפלות מוסרית על החיים. לאמוניות האלילות חסרו מעולם המושגים הנשגבים של הצדק; האלילים קיצפים, מייבים, נלחמים, פורעים מוסר, מסלפים את הצדק. האלילות היתה כאבן נגף לשגשוג הרוח המוסרי באדם, אף כארצות, שעלתה אדם להשיג שם התפתחות רמה, האלילות היונית

כשר "א כ א ט א ל" כשר

איין פאלשמענדיגער ערואטק פיר כוטטער אונד שמאלק. האט דאס אויס-
ועהן וויא נאטורכוטטער.

שמעלצט ניכט אין גרעסמען הימצען דעס האכזאמערס. האלטבאר וויא אים
שמרענגסטער ווינטער.

אין יעדער קיבע אונענטבעהרליך צום קאכען, כראמען עט באקען. אונד
וועגען זייער ווייכען בעשאפפעהרייט אויך אויף כראר שמרייכבאר.

ענטהעלט קיינע מיערישע סוכסמאנצען אונד איזט בשר אפילו למהרין.
איזט בילליג, איין האלבעס קילא פאקעט קאסמעט נור 80 העללער, האלט
זיך לאנגע, ווירר ניכט ראנציג. וויר זינד אויך טיט הכשר פאן היעזיגען

ראבינער הרה"ג הר"ר נפ. ה. ל. האלבער שטאמס פערזעהען.
ווער שמרענג כשר געניסען ווילל פערלאנגע אונזערע פפלאנצען-כוטטער
מיט מארקע "אכאטאל". ען גראסיסטען געוואהרען וויר ראכאטמ.

Ochotnicki & Apter, Chrzanów (Galizien).

עס איז ערשיענען דאס מאי-העפט פון

"די יודישע צוקונפט"

(צווייטער יאהרגאנג)

א חודש זשורנאל פאר לעבען. ליטעראטור און וויסענשאפט.
-עדאקטאר: דר. י. ווארטסמאן.

פרייז יעהרליך -- 6 קראנען; 1/2 יאהר -- 3 קראנען.

אררעכטע:

M. Ehrlich, Krakau, Sebastyanagasse 30.

Die Stimme der Wahrheit.

Jahrbuch für wissenschaftlichen Zionismus.

Herausgegeben von Lazar Schön, Würzburg.

Erster Jahrgang. 1905.

Immer dringender macht sich das Bedürfnis nach einer gründlicheren Untersuchung der Probleme des Zionismus geltend.

„Die Stimme der Wahrheit“ soll ein Organ für die erschöpfende, wissenschaftliche Behandlung und allseitige Beleuchtung des Zionismus werden; gleichzeitig eine Tribüne für unabhängige Diskussion zionistischer Fragen durch die berufensten Autoren.

Der Standpunkt der Redaktion ist ein objektiver und versöhnlicher. Es gilt, ein einiges Judentum zu schaffen und die Realisierung der zionistischen Ideale herbeizuführen.

Eine auserwählte Schar von jüdischen und nichtjüdischen Mitarbeitern beleuchtet die Hauptprobleme des Zionismus in methodisch zusammengestellten Gruppen von Aufsätzen, die konträrdiktorische Standpunkte vertreten.

Aus dem reichen Inhalt nennen wir:

Zum Programm des Zionismus. Hier sind die grossen, brennenden Fragen des zionistischen Systems behandelt. Blinde Disziplin oder freie Kritik? Grosse Politik oder Realpolitik? Charter oder Gegenwartsarbeit? Palästina oder Territorialismus? Kampf oder Zusammenarbeiten mit Nichtzionisten?

In der Mehrzahl der Beiträge sieht man ein neues, zeitgemässes Programm sich durchdringen, das das Ziel des Zionismus auf realpolitischem Wege anstrebt.

I. Abteilung: Zum Programm des Zionismus.

Dr. Alfred Nossig (Berlin): Die Entwicklung des Zionismus.

Dr. Max Nordau (Paris): Die Aufgaben des Zionismus.

Heinrich York-Steiner (Wien): Der politische Zionismus und seine Methode.

Dr. Arthur Ruppin (Berlin): Gegenwartsarbeit.

Dr. Daniel Pasmanik (Genf): Charter und Konzessionen.

Mathias Acher (Dr. Nathan Birnbaum, Wien): Zur Kritik des politischen und kulturellen Zionismus.

Lazar Schön (Würzburg): Palästina oder Ostafrika?

II. Abteilung: Palästinafragen.

M. Ussischkin (Ekaterinoslaw): Die Erziehung in Erez Israel.

Israel Zangwill (London): Die kommerzielle Zukunft Palästinas.

Josef Lau, Oberingenieur (Olmütz): Unsere technische-kulturellen Aufgaben in Palästina.

Dr. Hillel Joffe (Jaffa): „Histadruth“, die palästinensische Organisation.

III. Abteilung: Stimmen über Dr. Theodor Herzl.

Dr. K. Lippe (Jassy): Theodor Herzl.

Oscar Marmorek, Architekt (Wien): Herzl als Freund.

Prof. Dr. J. Friedlaender (New York): Theodor Herzl.

York-Steiner: Zur Charakteristik Theodor Herzls.

Dr. J. J. Niemirrow (Jassy): Theodor Herzl und die rumänischen Juden.

Dr. Daniel Pasmanik (Genf): Dr. Theodor Herzl.

Dr. Adolf Kurrein (Teplitz): Dr. Herzl.

Gustav Hochstetter (Berlin): Theodor Herzl †.

Josef Lau, Ingenieur (Olmütz): Dr. Theodor Herzl.

Dr. Osiat Thon (Krakau): Ohne Herzl!

Siebert Salter (Berlin): Zionsleuchte.

u. v. a.

IV. Abteilung: Für und wider den Zionismus.

Prof. Dr. Ludwig Geiger (Berlin): Zionismus und Deutschtum.

Dr. Isak Mirkin (Wina): Die letzte Ursache aller Judenverfolgungen und der Zionismus.

Samuel Lublinski (Berlin): Die Organisation der Juden und ihre Aufgaben.

Edmund Eisler (Tyrnau): Sehnsucht.

M. Kleinmann (Lemberg): Der Zionismus im Lichte der Wissenschaft.

V. Abteilung: Christliche Stimmen über den Zionismus.

Ferdinand von Saar (Wien): Judaea.

Raumangel halber mussten viele Arbeiten zurückgestellt werden. Für den nächsten Jahrgang sagten ausser den genannten Autoren Beiträge zu: N. Sokolow, Dr. S. Werner, Prof. Dr. Masaryk, Dr. Franz Oppenheimer, Prof. Dr. A. Vambery, Prof. Rever. Hechler, Dr. Tschlenow, Dr. M. T. Schnirer, Dr. D. Farbsteln, Dr. D. Neumark, Dr. Ssmuel, Dr. Ch. Wortsmann, Dr. Richard Rappaport, Berthold Feiwel, Dr. Rotblum, Dr. Sara Rabinowitsch, Dr. Lazar Roth, Dr. Moritz de Jonge, Prof. Dr. Fred. Levy, Prof. Dr. Singer u. v. a.

Schon dieses erste Jahrbuch ist dank der Fülle seiner lehrreichen Aufsätze eine „Zionistische Enzyklopädie“ zu nennen. Als Mittel zur Orientierung über die fundamentalen und aktuellen Fragen des Zionismus ist es für jeden Zionisten unerlässlich, für Nichtzionisten die beste Informationsquelle.

Das luxuriös ausgestattete, umfangreiche Sammelwerk ist mit einem Titelbild von Coscull und zahlreichen vorzüglichen Illustrationen geschmückt: Porträts aller Zionistenführer; die besten Herzbildnisse; Ansichten aus Palästina. Gruppenbild der Palästinensischen Konferenz.

Preis: broschiert Mk. 6.--, vornehm gebunden Mk. 7.50.

Luxusausgabe auf Kunstdruckpapier Mk. 10.--.

Zu beziehen gegen Voreinsendung des Betrages, zugleich 50 Pfg. Porto (Ausland 1 Mk. Porto) durch den

גערעגעהייטסהוייה!

42 שטיק קלאריא זירבערבעשמעה 6 פל.

דורך גראססען קראך איינער לאנראנער זילבער-פאבריק וואורדע באע אויפמראגט, פאלגענדע 42 שטיק קלאריא-זילבערבעשמעה א 6 פל. פער גאנצע גארניטור אויך אן פריוואטארע צו פערקויפען. ראם מאטעריאל איזט גאראנטירט דורך אונד דורך ווייט, וועלכעס אין 20 יאהרען אונד ווייטער פאן עכטעס זילבער ניכט צו אנטערשיידען איזט. זאלבע גארניטור קאסמעטע ביו יעצט מעהר אלס 3-מאל זאפיעל. ריא גארניטור ענטהעלט:

- 6 גאבעל אים קלאריא-זילבער
- 6 לעפפעל " "
- 6 מעסער מיט פייער ענגל. קלינגע
- 12 קאפפעלעפעל אים קלאריא-זילבער
- 6 דעסערטמעסער מיט פייער ענגל. קלינגע.
- 6 " " " " " גאבעל

ריעזע 42 שטיק צוזאמען קאסמען בלאס 6 פל. פערפליכטע מיך אויך פאללס ניכט בעוואונדערונגסווירדיג איזט, רען געצאהלמען בעטראג צו רע-
שירנירען. פערזאנרט געגען פארהערזענרונג דעם בעטראנעס ארער נאכנאהמע
דורך אליינפערקויפער

Ch. Kapelus, Krakau.

„DIE WELT“

ALS TAGBLATT.

Während des heurigen Zionisten-Kongresses, in der Zeit vom 27 Juli bis 2 August a. c. wird in Basel

„Die Welt“ Das Zentralorgan der Zionistischen Bewegung

als Tagblatt erscheinen.

Jeder Jude, dem daran liegt, sich über die mit grösster Spannung erwartete Kongressverhandlung zu informieren, abonniere die **Separat-Ausgabe**.

Abonnements á K. 2.50 werden entgegengenommen bis spätestens 10 Juli durch

die Administration
Wien IX. Türkenstrasse 9.

Nur fl. 3.50

Ein

Weltwunder

bildet schon seit Jahren unsere berühmte

HERREN-PRACHTGARNITUR

bestehend aus 30 Stück prachtvollen und praktischen Gegenständen samt einer echten Anker-System-Roskopfuhre, und zwar:

<ul style="list-style-type: none"> 1 echte Anker-System-Roskopfuhre, genau gehend. 1 feine Golddouble-Panzerkette oder feine prima Massiv-Nickelkette mit Kompass. 1 Fernlatz zur Anker-System-Roskopfuhre. 1 Golddouble-Fingerring, neueste Façon, mit imitierten Brillanten. 2 Golddouble-Manchettenknöpfe, bleiben immer neu. 3 Brustknöpfe, Chemisetten. 3 Patent-Umlegkragenknöpfe. 1 Seidenkrawatte, licht oder dunkel. 1 Notizbuch, sehr schön und praktisch. 1 Schreibkassette, enthaltend 30 prakt. Gegenstände: Briefpapier, Couverts, Federstiel, Löschblatt etc. 1 Toiletetaschenspiegel mit gutem Kamm. 	<ul style="list-style-type: none"> 1 Barbüirstel, sehr gut, mit schönem Etui. 1 Bartwische, vorzügliche Sorte. 1 Taschenmesser mit Zelluloidschale, mit Zahnstocher, Ohrlöffel und Nagelputzer. 1 Patent-Krawattenhalter aus Nickel. 1 hocheleg. Krawattennadel, Façongold. 1 Kronen-Geldbörse aus Leder. 1 Wiener Nickelkrayon mit Federhalter etc. 1 Zigarrenspitze, echt Meerschäum, schön anrauchend. 1 Zigarrentasche aus Lederimitation mit Sportbild. 1 vorzügliche Hauspfeife samt Rohr. 1 Aschenschale, schön bemalt. 1 praktisches Taschen-Feuerzeug. 1 Zigarrenabschneider aus Nickel. 1 Geduldspiel, sehr interessant.
---	--

Alle diese 30 prachtvollen Schmuckgegenstände samt der genau gehenden echten Anker-System-Roskopfuhre sind mehr als das Doppelte wert und kosten nur **fl. 3.50**

Die reelle und solide Bedienung der P. T. Kunden beweisen die vielen, täglich einlaufenden Anerkennungs- und Nachbestellungsschreiben. Einige Auszüge über die Zufriedenheit der Glaubensgenossen:

1) Wirklich bewundernswert sind Ihre Garnituren, bitte gefll. noch 2 Garnituren unter Achtung Rabbiner M. Hager, Borso Ung.
N. N. zu senden.
2) Bin mit Ihrer Sendung sehr zufrieden und senden Sie für meinen Bruder an meine Adresse auch 1 Garnitur unter Nachnahme.
Hochachtung N. J. Kamionker, Restaurateur, Nachod Böhmen.

Gegen Nachnahme oder Vorherkasseneinlage zu beziehen durch das

Warenhaus Ch Kapelus, Krakau-S

Du

wirst für die Hautpflege, speziell um Sommersprossen zu vertreiben und eine zarte Gesichtsfarbe zu erlangen. — nie eine bessere u wirksamere medienische Seife finden, als die allbewährte

Bergmann's Lilienmilchseife

(Marke: 2 Bergmänner)

von

Bergmann & Co., Tetschen a/E.

Vorrätig à Stück 80 Heller

in den meisten Apotheken, Droguerien Parfumerien und Friseurgeschäften.

מעטה משובח

M. AMSTER

Krowodrze bei Krakau

נראם-מעטהברויער

עמפֿעהלט זיין פֿאבריקאט, וועלכעס אלל-געמיין בעליעבט איזט מיט אללערביליגנס-מען פֿריווען, אללערליי סארטען א. צ. שטארקען עט זיסען מעטה איינפֿאך אונד דאפּפּעלמעטה, קאפּאָוווטן וויא מאליוואק, זאוויא אויך אלטער בוטטעללען-מעטה. פֿער-זוכעט איינמאל צו בעשטעללען אונד איהר בלייבט מינע קונדען.

Rzeczywiście najlepszym ze wszystkich dotychczas do prania bielizny lnienna bawełnianej używanych środków jak mydło, soda, proszek etc. jest Schlicht'a nowo wynaleziony

Ekstrakt do prania i namaczania

Marka

„Pochwała gospodyń“

Żalety:

- 1. Skrótca do połowy czas potrzebny do prania.
2. Żmniejsza robotę do czwartej części.
3. Używanie sody staje się zbytecznym.
4. Bielizna jest czystsza.
5. Jest dla rak jakoteż dla bielizny zupełnie nieszkodliwy sako ręcopy podpisana firma.
6. Jest tańszy przez swą nadzwyczajną wydajność od wszystkich innych środków do prania.

Po jednej próbie okazuje się powyższy ekstrakt dla każdej gospodyni i praczki niezbędnym.

Wszędzie do nabycia.

Gesamt-Activen 153 Millionen Kronen

Versicherungsstand 463 Millionen Kronen.

NEWYORKER GERMANIA

Lebens-Versicherungs-Gesellschaft

General-Agent: Ascher Bannet, Krakau, Dietelsg. 49.

Der ganze Reingewinn wird an die Versicherten verteilt.

Dividenden-Bezug vom zweiten Versicherungsjahre ab.

Unanfechtbare Polizzen. — Kriegsversicherung ohne Zusatzprämie

Agenten werden gegen gute Provision aufgenommen.

האנצערט-גראמאפאז אונד פאנאגראף.

רועונע איסוואהל פאן יודישען אונד העבראישען פלאטען אונד וואלצען נור אין אונטערזייכענעס ספעציאלהייז צו בעציעהען. עכטער קאנצערט-גראמ-מאפֿאן מיט 10 פלאטען גראטס, נור 85 פל. קאנצערט פאנאגראף מיט 5 וואלצען גראטס נור 8 פל. פֿריווקאנטע גראטס אונד פֿראנקא ערטעס ספעציאלהייז פאן עכטען גראמאפֿ-פאנען אונד פאנאגראפען ען גראם עט ען דעטאיל.

Josef Wechsler, Krakau und Warschau. (in Krakau Grodgate 71).

וויכטיג פיר יודישע פרויען.

איך ערציינע דיא אנערקאנט מאדערנסען אונד רוערהאפטעסען פערקען אויס עכטעס האר צו ביליגען פרויען. ווער איינע נימע

קראקויער פערקע (שייטעל)

ווינשט, זענדע איינע הארפראבע אן מינע קאנצעסיאנירטע פירמא אונד וויד פיר סאלידע אונד פראמפטע אויספיהרונג גאראנטירט. אויך רעפאראטורען ווערען אויפגענאמען. פערזאנד נאך דער פֿאוויגן געגען אנאבע אונד נאכנאהמע.

E. Katz Krakau, Krakauergasse 39.

Kotel Londres

Krakau, Stradom

Inhaber

SALOMON WASSERLAUF

גרעסטעס האטעל דער יודישען קויפמאנס-וועלט, נייא דענאווערמ שענע ציממער, גוטע קיבע, שמרענג כשר, פיר זאמערסעזאן שענען גארטען איינגעריכטעט. פיר פרעמדע געסטע, וועלכע ערצ-מע ברויכען בעסטענס געאייגענט. עמפפאהלען

צו ביכריגסטען פֿריווען.

כאר

צו קאמפלעטירען מיין באר זיכע איך איינען סעפדאן אונד איינען אלט. ביידע מיססען זיין סאליסטען, ווי אויך מוזיקאליש. געהאלט 15 קראנען פיר יע אינען מאנאטליך זאמט קאסט עט קוואד-טיער, אויסער געבענאיינקאמען. Moses Schor Obercantor, Kraków Plac nowy 8.

ROSEN-PAPRIKA Szegediner I-a süss garantiert.

echt, anerkannt vorzügliche Qualität. Eigene Fächsung per Kg. um 5 Kronen. Versand unter Nachnahme von 1 Kg. aufwärts postportofrei.

Versandgeschäft von allerlei Landesprodukten

HAUPT A. RUDOLF

Budapest (Ungarn) VII. Ovodagasse 22.

גימנוזיום עברי.

בית הספר אשר לנו פה הקים לו מטרה נכבדה, לחבר חנוך גמור בכל מיני הלמוד של הגימנוזיום עם ידיעה עמוקה בתורה נ"ך, דרוק, גמרא ומפרשים. התלמידים יחונכו ע"פ האמונה המסורה לנו. תלמידים מגליציה ומרוסיה, שאינם בקיאים בשפת אשכנז. מוכרחים להכנס פה למחלקת ההכנה לחדשים אחרים. להבין לגימנוזיום שלנו. מחיר התמוד, המעון והמונות לתלמיד אחד מן חמשים כתר ולמעלה להרשי. יתר הפרטים מודיע תמיד

Dr. M. Jung, Rabbiner Ung. Brod. (Mähren).

Wyd.: Naffali Hof. S. M. Lazer.

Odpowiedzialny Redaktor: S. M. Lazer Drukiem S. L. Deuschera w Podgórzu.

בשבוע הבא יצא לאור הספר

שירי ציון

קובץ 27 שירים ציוניים הוטרד מפורסמים בעברית, זדגונית, אשכנזית ופולנית.

הספר נדפס בהדור ובמעטפה נאה ומחירו רק 30 הלר. על גיר משבח 50 הלר עם פארטא.

המחיר ושלם מראש או ע"י נאכנאהמע. רבט נתן דק לאלה הקונים לא-פחות מן 25 אכומפלוים וגם בג"ל לא נשלה פחות מן 25 אכומפלוים.

לאלה אשר לא שלחו את כל המחיר לא נשלה את הספר עד שישלחו את השאר

הכתבת:

Verein „Zion“ Nadwórna Galizien,

דער שטאלץ יעדער חוופרוי איז איין גוטער קאמפע.

קאטהריינערס

קנייפ-מאלצקאפּע

וואלמע ביי בערייטונג דעם מעגליכען קאפּע-געטע-עס אין קיינעם וויזוואלמע מעור פֿעהלע.

==

סאן פערלאנגע נור אריינזאל-מאקעטע מיט דעם נאכען. קאטת-ריווער אונד קויפּע נייע וואס אפּפען צונעוואַגען ווירד.